

TORPOL S.A.
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY DNIA 31 GRUDNIA 2018 ROKU
WRAZ ZE SPRAWOZDANIEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
Z BADANIA ROCZNEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Poznań, 15 marca 2019 roku

Spis treści

Spis treści.....	1
Rachunek zysków i strat.....	5
Sprawozdanie z całkowitych dochodów.....	6
Bilans.....	7
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	8
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	9
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym.....	10
Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające.....	11
1. Informacje ogólne.....	11
2. Inwestycje Spółki.....	11
2.1. Inwestycje w jednostkach zależnych.....	12
2.2. Udział we wspólnych przedsięwzięciach i wspólnych działaniach.....	13
3. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego.....	13
4. Skład Zarządu Spółki.....	13
5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego.....	14
6. Akcjonariat Spółki.....	14
7. Stan posiadania akcji Spółki przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę.....	14
8. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach.....	15
8.1. Profesjonalny osąd.....	15
8.2. Niepewność szacunków.....	16
9. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego.....	18
9.1. Oświadczenie o zgodności.....	18
9.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdania finansowego.....	19
10. Nowe standardy rachunkowości.....	19
10.1. Wdrożenie MSSF 16.....	20
11. Zmiana szacunków wyceny kontraktów i zasad prezentacji.....	22
12. Istotne zasady rachunkowości.....	23
12.1. Udziały i akcje w jednostkach zależnych i wspólnych przedsięwzięciach.....	23
12.2. Udział we wspólnym działaniu.....	23
12.3. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej.....	23
12.4. Rzeczowe aktywa trwałe.....	24
12.5. Aktywa niematerialne.....	25
12.6. Koszty prac badawczych i rozwojowych.....	25
12.6.1. Wartość firmy.....	26
12.7. Leasing.....	27
12.8. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych.....	27
12.9. Koszty finansowania zewnętrznego.....	28
12.10. Aktywa finansowe – polityka rachunkowości stosowana począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku.....	28
12.11. Utrata wartości aktywów finansowych – polityka rachunkowości stosowana począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku.....	30
12.12. Aktywa finansowe – polityka stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku.....	31
12.13. Utrata wartości aktywów finansowych - polityka stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku... 32	
12.13.1. Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu.....	32
12.13.2. Aktywa finansowe wykazywane według kosztu.....	33
12.13.3. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.....	33
12.14. Zapasy.....	33
12.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności.....	33

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

12.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	34
12.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne	34
12.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	34
12.19. Rezerwy	35
12.20. Odprawy emerytalne.....	35
12.21. Przychody	36
12.21.1 Przychody – polityka rachunkowości stosowana od dnia 1 stycznia 2018 roku 36	
12.21.2 Przychody – polityka rachunkowości stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku 40	
12.22. Podatki.....	42
12.22.1 Podatek bieżący	42
12.22.2 Podatek odroczony	42
12.22.3 Podatek od towarów i usług	43
12.22.4 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych	43
12.23. Zysk netto na akcję.....	43
12.24. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości	43
12.24.1 MSSF 15 Przychody z umów z klientami	44
12.24.2 MSSF 9 Instrumenty finansowe	45
12.24.3 Pozostałe.....	47
13. Segmenty operacyjne	48
13.1. Segmenty operacyjne.....	49
13.2. Informacje geograficzne	50
14. Przychody i koszty	51
14.1. Przychody z umów z klientami.....	51
14.1.1 Przychody w podziale na kategorie	51
14.1.2 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami.....	52
14.1.3 Zobowiązania do wykonania świadczenia.....	52
14.2. Pozostałe przychody operacyjne.....	52
14.3. Pozostałe koszty operacyjne	53
14.4. Przychody finansowe.....	53
14.4.1 Przychody z tytułu odsetek.....	53
14.4.2 Inne przychody finansowe.....	53
14.5. Koszty finansowe	53
14.6. Koszty według rodzajów	54
14.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat.....	54
14.8. Koszty świadczeń pracowniczych	54
15. Podatek dochodowy	55
15.1. Obciążenie podatkowe.....	55
15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej	55
15.3. Odroczony podatek dochodowy	56
16. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS	57
17. Rzeczowe aktywa trwałe	58
18. Zysk/strata przypadający na jedną akcję.....	60
19. Aktualizacja wartości niefinansowych aktywów trwałych	60
20. Leasing.....	60
20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	60
20.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego	61
21. Aktywa niematerialne	62
22. Wartość firmy	63

**Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania
finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część**

23. Udział we wspólnych ustaleniach umownych	64
23.1. Wspólne działanie - NLF Torpol Astaldi spółka cywilna.....	64
23.2. Wspólne działanie – kontrakty realizowane w konsorcjach	65
24. Pozostałe aktywa	65
24.1. Rozliczenia międzyokresowe w aktywach	65
25. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	65
26. Świadczenia pracownicze	65
27. Zapasy	66
28. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	67
29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	68
30. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych	69
31. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	70
32. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe.....	70
32.1. Kapitał podstawowy	70
32.1.1 Wartość nominalna udziałów/akcji	70
32.1.2 Akcjonariusze o znaczącym udziale	71
32.2. Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe	71
32.3. Dywidendy wypłacone. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy	72
33. Informacja o emisji, wykupie i spłacie dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych.....	72
34. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki	73
35. Rezerwy	75
35.1. Zmiany stanu rezerw	75
35.2. Inne rezerwy	75
36. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe	76
36.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania	76
36.2. Rozliczenia międzyokresowe w pasywach.....	77
37. Zobowiązania warunkowe	78
37.1. Sprawy sądowe	79
37.2. Rozliczenia podatkowe.....	82
38. Informacje o podmiotach powiązanych	83
38.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązanymi	84
38.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu.....	84
38.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki	84
38.3.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki.....	84
39. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych.....	84
40. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	85
40.1. Ryzyko stopy procentowej	85
40.2. Ryzyko walutowe	85
40.3. Ryzyko kredytowe	86
40.4. Ryzyko koncentracji.....	87
40.5. Ryzyko związane z płynnością.....	87
41. Instrumenty finansowe.....	89
41.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych	89

41.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych	89
41.3. Ryzyko stopy procentowej	91
42. Zarządzanie kapitałem	91
43. Struktura zatrudnienia.....	92
44. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	92

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

		Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
	<i>Nota</i>		
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży usług	14.1	1 496 953	696 589
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów		2 347	4 441
Przychody ze sprzedaży		1 499 300	701 030
Koszt własny sprzedaży	14.6	1 421 664	681 193
Zysk brutto ze sprzedaży		77 636	19 837
Koszty sprzedaży	14.6	1 296	531
Koszty ogólnego zarządu	14.6	27 349	19 272
Zysk ze sprzedaży		48 991	34
Pozostałe przychody operacyjne	14.2	1 324	788
Pozostałe koszty operacyjne	14.3	1 123	444
Zysk z działalności operacyjnej		49 192	378
Przychody z tytułu odsetek	14.4.1	1 305	3 572
Inne przychody finansowe	14.4.2	261	2 047
Koszty finansowe	14.5	33 294	9 377
Zysk/strata brutto		17 464	-3 380
Podatek dochodowy	15.1	9 298	10 385
Zysk/strata netto za okres		8 166	-13 765
Zysk na jedną akcję (w złotych):			
- średnioważona liczba wyemitowanych akcji zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję w tysiącach sztuk		22 970	22 970
-podstawowy z zysku/straty za rok obrotowy		0,36	-0,60
-rozwodniony z zysku/straty za rok obrotowy		0,36	-0,60

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

		Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
	<i>Nota</i>		
Zysk/strata netto za okres		8 166	-13 765
Inne całkowite dochody			
Składniki, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		-46	-24
Zyski/Straty aktuarialne		-57	-29
Podatek dochodowy dotyczący składników, które nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach	15.1	11	5
Składniki, które mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat:		161	-592
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		161	-592
Inne całkowite dochody netto		115	-616
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES		8 281	-14 381

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

BILANS

na dzień 31 grudnia 2018 roku

	<i>Nota</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
AKTYWA			
Aktywa trwałe		145 464	147 581
Rzeczowe aktywa trwałe	17	115 649	109 475
Wartość firmy	22	9 008	9 008
Aktywa niematerialne	21	460	609
Udziały w jednostkach zależnych	2.1	2 015	2 017
Udziały we wspólnych przedsięwzięciach	2.2	506	504
Należności długoterminowe	28	9 793	7 443
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	15.3	2 116	11 403
Pożyczki udzielone	34	3 472	54
Rozliczenia międzyokresowe	24.1	2 445	7 068
Aktywa obrotowe		688 532	615 941
Zapasy	27	57 712	60 869
Należności z tytułu dostaw i usług	28	295 962	237 435
Pozostałe należności finansowe	28	2 610	3 689
Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody	28	283 674	102 015
Pozostałe należności niefinansowe	28	8 793	20 090
Rozliczenia międzyokresowe	24.1	6 441	7 788
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	29	33 339	183 987
Pozostałe aktywa finansowe		1	68
SUMA AKTYWÓW		833 996	763 522
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA			
Kapitał własny		207 100	198 819
Kapitał podstawowy	32.1	4 594	4 594
Pozostałe kapitały rezerwowe	32.2	138 711	138 711
Kapitały zapasowe	32.2	58 918	58 918
Zyski zatrzymane		5 901	-2 265
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		-1 137	-1 298
Kapitał z aktualizacji wyceny (zyski/straty aktuarialne)		113	159
Zobowiązania długoterminowe		68 330	58 469
Oprocentowane kredyty i pożyczki	36.1	4 000	0
Rezerwy	35.1	935	798
Pozostałe zobowiązania finansowe	36.1	63 395	57 671
Zobowiązania krótkoterminowe		558 566	506 234
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	36.1	264 752	210 324
Kredyty i pożyczki	34,36.1	54 041	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	36.1	16 750	18 332
Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów	36.1	5 237	21 156
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	36.1	187 170	238 268
Rozliczenia międzyokresowe	36.1,36.2	26 475	14 660
Rezerwy	35.1,36.1	4 141	3 494
Zobowiązania razem		626 896	564 703
SUMA KAPITAŁU WŁASNEGO I ZOBOWIĄZAŃ		833 996	763 522

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2018	Rok zakończony 31 grudnia 2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		17 464	-3 380
Korekty o pozycje:			
Amortyzacja	14.7	16 116	13 269
Zysk na działalności inwestycyjnej		51	-85
Zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami	30	-229 905	-79 831
Zmiana stanu zapasów	30	3 157	-42 430
Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	30	-12 117	188 613
Przychody z tytułu odsetek		-1 305	-3 571
Koszty z tytułu odsetek		2 725	3 437
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	30	17 774	-763
Zmiana stanu rezerw	30	784	-10 029
Podatek dochodowy zapłacony/zwrócony		0	13 539
Pozostałe	30	29 730	-616
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		-155 523	78 153
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych		106	208
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	30	-8 556	-15 389
Odsetki otrzymane		1 118	1 742
Splata udzielonych pożyczek		2 042	9 665
Udzielone pożyczki		-27 734	-8 800
Pozostałe	30	-1 336	-603
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		-34 360	-13 177
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		-12 149	-14 171
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów		71 431	9 880
Wykup dłużnych papierów wartościowych		0	-40 000
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		0	-10 107
Splata pożyczek/kredytów		-13 390	-37 387
Odsetki zapłacone		-1 984	-3 113
Pozostałe	30	-4 670	9 152
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		39 238	-85 746
Zwiększenie/(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		-150 648	-20 770
Zmiana statusu rachunku bankowego opisanego w nocie 29		0	0
Środki pieniężne na początek okresu		183 987	204 757
Środki pieniężne na koniec okresu*		33 339	183 987

* W nocie 29 zaprezentowano jako część z powyższych środków pieniężnych przeznaczona jest wyłącznie na realizację danych kontraktów budowlanych

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku

	<i>Nota</i>	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe*</i>	<i>Kapitał zapasowy - Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Kapitał zapasowy - pozostały</i>	<i>Zyski zatrzymane / niepokryte straty</i>	<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej</i>	<i>Kapitał z aktualizacji wyceny (zyski/ straty aktuarialne)</i>	<i>Razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2018	32.1, 32.2	4 594	138 711	54 617	4 301	-2 265	-1 298	159	198 819
- Zysk roku		0	0	0	0	8 166	0	0	8 166
- Inne całkowite dochody netto		0	0	0	0	0	161	-46	115
Całkowity dochód za okres		0	0	0	0	8 166	161	-46	8 281
Podział wyniku		0	0	0	0	0	0	0	0
Dywidenda		0	0	0	0	0	0	0	0
Na dzień 31 grudnia 2018	32.1, 32.2	4 594	138 711	54 617	4 301	5 901	-1 137	113	207 100

*Pozycja składa się głównie z zysków z lat ubiegłych oraz niepodlegającego podziałowi kapitału z połączenia.

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

	<i>Nota</i>	<i>Kapitał podstawowy</i>	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe*</i>	<i>Kapitał zapasowy - Nadwyżka ze sprzedaży akcji poniżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Kapitał zapasowy - pozostały</i>	<i>Zyski zatrzymane / niepokryte straty</i>	<i>Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej</i>	<i>Kapitał z aktualizacji wyceny</i>	<i>Razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2017	32.1, 32.2	4 594	133 457	54 617	4 301	26 861	-706	183	223 307
- Zysk roku		0	0	0	0	-13 765	0	0	-13 765
- Inne całkowite dochody netto		0	0	0	0	0	-592	-24	-616
Całkowity dochód za okres		0	0	0	0	-13 765	-592	-24	-14 381
Podział wyniku		0	5 254	0	0	-5 254	0	0	0
Dywidenda		0	0	0	0	-10 107	0	0	-10 107
Na dzień 31 grudnia 2017	32.1, 32.2	4 594	138 711	54 617	4 301	-2 265	-1 298	159	198 819

*Pozycja składa się głównie z zysków z lat ubiegłych oraz kapitału niepodlegającego podziałowi.

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura
Rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Sprawozdanie finansowe Torpol S.A. obejmuje rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku.

Torpol Spółka z o.o. została utworzona Aktem Notarialnym z dnia 30 listopada 1999 roku. Spółka została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000156087. Spółce nadano numer statystyczny REGON 639691564.

Dnia 2 stycznia 2012 roku Torpol Spółka z o.o. została przekształcona w spółkę akcyjną pod firmą Torpol Spółka Akcyjna. Postanowieniem Sadu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy KRS z dnia 30 grudnia 2011 roku spółka Torpol S.A. została zarejestrowana w dniu 2 stycznia 2012 roku w Rejestrze Przedsiębiorców pod numerem KRS 0000407013. Przekształcenie nastąpiło w trybie art. 551 § 1 i nast. Kodeksu Spółek Handlowych, ze skutkami określonymi w art. 553 Kodeksu Spółek Handlowych, zgodnie z którym spółce Torpol S.A. (jako spółce przekształconej) przysługują wszystkie prawa i obowiązki Torpol Spółka z o.o. (spółki przekształcanej).

1 lipca 2014 roku nastąpił przydział akcji Torpol S.A. w ramach pierwszej oferty publicznej, w której ówczesny właściciel Polimex – Mostostal S.A. sprzedał wszystkie posiadane akcje. W ramach oferty publicznej inwestorom zostało zaoferowanych 15 570 000 akcji serii A, tj. wszystkie akcje należące dotychczas do Polimex – Mostostal S.A. oraz 7 400 000 prawa do akcji serii B. Cena nominalna oferowanych akcji i praw do akcji wynosi 8 złotych. Pierwsze notowanie akcji i praw do akcji Torpol S.A. na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. odbyło się 8 lipca 2014 roku.

W dniu 22 sierpnia 2014 roku Spółka powzięła informację z danych Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego o wydaniu przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego postanowienia o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w związku z emisją 7 400 000 akcji serii B oraz wykreśleniu dotychczasowego, jedyne akcjonariusza Polimex-Mostostal S.A. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego Spółki wynosi 4 594 tysięcy złotych i dzieli się na 15 570 000 akcji serii A oraz 7 400 000 akcji serii B (łącznie 22 970 000 akcji) o wartości nominalnej 0,20 zł każda.

Siedziba Spółki mieści się w Poznaniu (61-052), ul. Mogileńska 10G. Czas trwania Spółki jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Spółki jest realizacja projektów generalnego wykonawstwa w zakresie budowy dróg szynowych i kołowych. Spółka wykonuje również roboty ogólnobudowlane w zakresie rozdzielczych obiektów liniowych – linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych, realizuje usługi projektowe.

Spółka posiada przedstawicielstwo w Norwegii Torpol Norge NUF zarejestrowane w grudniu 2010 roku.

2. Inwestycje Spółki

Torpol S.A. w sposób bezpośredni sprawuje kontrolę nad spółką Torpol Norge A.S., Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. (wcześniej Dimark Oil&Gas Sp. z o.o.) oraz Torpol d.o.o. za uslugę. Natomiast spółka Lineal Sp. z o.o. oraz NLF Torpol Astaldi spółka cywilna jest współkontrolowana przez Torpol.

Torpol S.A. sprawowała kontrolę nad Afta Sp. z o.o. do 30 września 2018 roku. Z dniem 01 października 2018 roku Spółka została postawiona w stan likwidacji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych i współzależnych jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek.

Podstawowe dane ekonomiczno-finansowe, charakteryzujące działalność jednostek zależnych i współzależnych w obecnym i ubiegłym roku obrotowym, przedstawiają się następująco:

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

31 grudnia 2018	<i>Suma bilansowa</i>	<i>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	<i>Aktywa trwałe</i>	<i>Aktywa obrotowe</i>	<i>Kapitał własny</i>	<i>Zobowiązania</i>	<i>Przychody ze sprzedaży</i>	<i>Wynik finansowy netto</i>
Afta Sp. z o.o. *	2	2	0	2	-120	122	0	-31
Torpol Norge AS	2 688	344	2 016	672	-35 155	37 843	2 857	-17 397
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	12 412	251	929	11 483	-3 231	15 643	26 761	40
Torpol d.o.o. za usluge*	9	8	0	9	-69	78	0	-30
Lineal Sp. z o.o. *	1 172	325	29	1 143	766	406	1 227	-875
NLF Torpol Astaldi sc*	13 013	270	146	12 867	10	13 003	3 472	0
<hr/>								
31 grudnia 2017	<i>Suma bilansowa</i>	<i>Środki pieniężne i ich ekwiwalenty</i>	<i>Aktywa trwałe</i>	<i>Aktywa obrotowe</i>	<i>Kapitał własny</i>	<i>Zobowiązania</i>	<i>Przychody ze sprzedaży</i>	<i>Wynik finansowy netto</i>
Afta Sp. z o.o. *	28	3	0	28	-83	111	0	-6
Torpol Norge AS	19 978	2 050	8 288	11 690	-14 420	34 398	54 427	-16 801
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	10 570	328	649	9 921	-3 346	13 916	19 893	-769
Torpol d.o.o. za usluge*	13	8	0	13	-38	51	0	-29
Lineal Sp. z o.o. *	2 459	575	35	2 424	1 841	618	2 287	43
NLF Torpol Astaldi sc	14 790	160	238	14 553	10	14 780	13 115	0

* Spółka nie podlegająca badaniu.

2.1. Inwestycje w jednostkach zależnych

Spółka posiada inwestycje w następujących jednostkach zależnych:

Lp.	Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	% udział Spółki w kapitale		Cena nabycia w tysiącach złotych
				31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	
1	Afta Sp. z o.o.	Ul. Sarmacka 7, Poznań	unieszkodliwianie odpadów	100,00%	100,00%	61
2	Torpol Norge A.S.	Brobekkveien 80a, Oslo	rozwój kolei, zarówno nad i pod ziemią	100,00%	100,00%	4 738
3	Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. wcześniej Dimark Oil&Gas Sp. z o.o.	Ul. Długa 5, Wysogotowo	działalność w zakresie specjalistycznego projektowania	90,93%	90,93%	2 004
4	Torpol d.o.o. za usluge	Medimurska 21, 10000 Zagreb	wykonywanie usług kolejowych	100%	100%	12

W dniu 22 kwietnia 2015 roku został podpisany statut spółki Torpol Norge A.S. Spółka została zarejestrowana w Norwegii 19 maja 2015 roku. Kapitał zakładowy Torpol Norge AS wynosi 2 000 000 NOK i dzieli się na 2 000 000 udziałów o wartości nominalnej 1 NOK każdy. Torpol S.A. objął udziały za kwotę 10 000 000 NOK.

W dniu 20 grudnia 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Torpol Norge podjęło uchwałę w przedmiocie otwarcia procesu likwidacji Spółki. Proces likwidacji obejmować będzie zakończenie bieżącej działalności Spółki poprzez wypełnienie wszystkich zobowiązań przy równoległym uzyskaniu środków finansowych poprzez ściąganie wszystkich należności i upłynnienie majątku Spółki w drodze sprzedaży.

W listopadzie 2015 roku Torpol S.A. nabyła 1 002 udziały w Spółce Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. (wcześniej Dimark Oil&Gas Sp. z o.o.) za kwotę 204 tysiące złotych. W grudniu 2015 roku Torpol S.A. objęła 9 000 nowoutworzonych udziałów w Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. za kwotę 1 800 tysięcy złotych.

W 2016 roku Spółka dokonała odpisu aktualizującego wartość inwestycji na udziałach w Spółce Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. w wysokości 2 004 tysiące złotych. W roku 2017 odpis aktualizujący wartość inwestycji na udziałach w Spółce Torpol Oil&Gas Sp. z o.o. został odwrócony natomiast został dokonany odpis aktualizujący wartość inwestycji na udziałach w Spółce Torpol Norge A.S. w wysokości 4 738 tysiące złotych.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

W dniu 18 lutego 2016 roku w Chorwacji została zarejestrowana Spółka Torpol d.o.o. za uslugę.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych jest równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek.

2.2. Udział we wspólnych przedsięwzięciach i wspólnych działaniach

Spółka posiada udział we wspólnych przedsięwzięciach i wspólnych działaniach:

Lp.	Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	% udział Spółki w kapitale		Cena nabycia w tysiącach złotych
				31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	
1	Lineal Sp. z o.o.	ul. Sarmacka 7, Poznań	usługi specjalistycznego projektowania	50,00%	50,00%	506
2	NLF Torpol Astaldi spółka cywilna	Pl. B. Sałacińskiego 1, Łódź	projekt Nowa Łódź Fabryczna	50,00%*	50,00%*	5

*Szczegóły w nocie 23.1

3. Identyfikacja skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Spółka sporządziła skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku, które zostało zatwierdzone w dniu 15 marca 2019 roku.

4. Skład Zarządu Spółki

W skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodził:

- Pan Grzegorz Grabowski - Prezes Zarządu
- Pan Krzysztof Miler - Wiceprezes Zarządu
- Pan Marcin Zachariasz - Wiceprezes Zarządu
- Pan Tomasz Krupiński - Wiceprezes Zarządu

W okresie 12 miesięcy 2018 roku wystąpiły następujące zmiany w składzie Zarządu:

- Pan Michał Ulatowski - rezygnacja z funkcji Wiceprezesa Zarządu w dniu 30 lipca 2018 roku
- Pan Marcin Zachariasz - powołanie w dniu 1 października 2018 roku z dniem 15 października 2018 roku na funkcję Wiceprezesa Zarządu.

Pomiędzy datą bilansową a datą zatwierdzenia sprawozdania finansowego zmiany w składzie Zarządu nie wystąpiły.

W skład Rady Nadzorczej Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku wchodził:

- Pani Jadwiga Dyktus - Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Pani Monika Domańska - Sekretarz Rady Nadzorczej
- Pan Tadeusz Kozaczyński - Członek Rady Nadzorczej
- Pan Jerzy Suchnicki - Członek Rady Nadzorczej

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

-	Pan Tomasz Hapunowicz	-	Członek Rady Nadzorczej
-	Pan Konrad Orzełowski	-	Członek Rady Nadzorczej

W okresie 12 miesięcy 2018 roku zmiany w składzie Rady Nadzorczej nie wystąpiły.

W okresie od dnia bilansowego 31 grudnia 2018 roku do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego do publikacji skład Rady Nadzorczej nie zmienił się.

5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 15 marca 2019 roku.

6. Akcjonariat Spółki

Według posiadanych przez Torpol S.A. informacji, struktura akcjonariatu Torpol S.A. na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następujący sposób:

<i>Akcjonariusz</i>	<i>Liczba akcji</i>	<i>Liczba głosów</i>	<i>% udział w kapitale zakładowym</i>
TF Silesia Sp. z o.o.	8 728 600	8 728 600	38,00%
Nationale-Nederlanden OFE	2 000 000	2 000 000	8,71%
PKO TFI*	2 019 209	2 019 209	8,79%
NN Investment Partners TFI S.A.*	1 886 071	1 886 071	8,21%
Pozostali	8 336 120	8 336 120	36,29%
RAZEM	22 970 000	22 970 000	100,00%

* dotyczy akcji będących w posiadaniu funduszy zarządzanych przez podmiot

7. Stan posiadania akcji Spółki przez osoby zarządzające i nadzorujące Spółkę

Akcje Torpol S.A. nabyte w ramach publicznej oferty będące w posiadaniu osób zarządzających i nadzorujących na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania prezentuje poniższa tabela:

<i>Imię i nazwisko</i>	<i>Stanowisko</i>	<i>Liczba akcji 31 grudnia 2018</i>	<i>Liczba akcji 31 grudnia 2017</i>
Grzegorz Grabowski	Prezes Zarządu	0	0
Krzysztof Miler	Wiceprezes Zarządu	7 523	7 523
Marcin Zachariasz	Wiceprezes Zarządu	0	0
Tomasz Krupiński	Wiceprezes Zarządu	0	0

Członkowie Zarządu lub Rady Nadzorczej Spółki nie posiadają udziałów i akcji w jednostkach zależnych Torpol S.A.

8. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

8.1. Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa. W szczególności profesjonalny osąd dotyczył poniższych obszarów:

Zobowiązanie do wykonania świadczenia

Spółka ujmuje przychody ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu. Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Spółka stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia). Budżety poszczególnych kontraktów podlegają formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje. W przypadku zaistnienia zdarzeń pomiędzy oficjalnymi rewizjami budżetu, które w istotny sposób wpływają na wynik kontraktu wartość całkowitych przychodów lub kosztów kontraktu może zostać zaktualizowana wcześniej. Jeżeli Spółka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

Klasyfikacja segmentów operacyjnych

Spółka klasyfikuje segmenty operacyjne w oparciu o cechy gospodarcze oraz następujące aspekty: rodzaj produktów i usług, rodzaj procesów produkcyjnych, rodzaj lub grupa klientów na produkty i usługi, metody stosowane przy dystrybucji produktów lub świadczeniu usług oraz jeśli ma to zastosowanie, rodzaj środowiska regulacyjnego, na przykład obszar bankowości, ubezpieczeń lub użyteczności publicznej. Biorąc powyższe pod uwagę świadczone usługi i sprzedawane produkty zostały podzielone dla celów zarządczych na segmenty operacyjne odpowiadające segmentom sprawozdawczym: drogi kolejowe, drogi tramwajowe, pozostałe (nota 13).

Identyfikacja ośrodka wypracowującego środki pieniężne przy teście na utratę wartości firmy i aktywów trwałych

Spółka dokonała identyfikacji ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jaki stanowi segment kolejowy, przy teście na utratę wartości firmy i aktywów trwałych kierując się podobieństwem cech gospodarczych, w tym m.in. podobieństwem procesów produkcyjnych oraz tę samą grupą odbiorców świadczonych usług pomiędzy połączonymi segmentami: drogi kolejowe i infrastruktura elektroenergetyczna (segment, który pierwotnie był przypisany do wartości firmy powstałej na zakupie spółki Elmont).

Klasyfikacja umów leasingowych

Spółka dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadanego przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Leasing, w którym znacząca część ryzyka i pożytków z tytułu własności pozostaje udziałem leasingodawcy stanowi leasing operacyjny. Leasing rzeczowych aktywów trwałych, gdzie Spółka ponosi zasadniczo wszystkie ryzyka i czerpie zasadniczo wszystkie korzyści związane z prawem własności, klasyfikowany jest jako leasing finansowy (dodatkowe informacje zostały zawarte w notach 12.7, 20). Spółka kieruje się głównie analizą wartości wykupu środka trwałego jeżeli wartość ta jest poniżej przyszłej wartości rynkowej leasing ujmowany jest jako finansowy, w innych przypadkach analizowane są pozostałe warunki wskazane w MSR 17.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego związanego z wyodrębnieniem zorganizowanej części przedsiębiorstwa

W roku 2011 Zarząd Spółki wyodrębnił zorganizowaną część przedsiębiorstwa i wniósł ją aportem do spółki zależnej. Zarząd Spółki ocenił skutki podatkowe wniesienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa i na tej podstawie rozpoznał aktywo z tytułu podatku odroczonego (w wysokości 13 167 tysięcy złotych) od różnicy przejściowej wynikającej z różnej wyceny podatkowej oraz księgowej aktywów i zobowiązań składających się na zorganizowaną część przedsiębiorstwa. Prawdopodobność rozliczeń podatkowych w tym zakresie była potwierdzana w drodze indywidualnych interpretacji podatkowych. Powyższe aktywo z tytułu podatku odroczonego wynosiło na dzień 31 grudnia 2016 roku 6 581 tysięcy złotych. W związku ze zmianą ustawy o podatku dochodowym od osób

prawnych (ustawa weszła w życie 1 stycznia 2018 roku) Zarząd Spółki dokonał szczegółowej analizy skutków prawnych i podatkowych nowelizacji ustawy. Na tej podstawie w grudniu 2017 roku została podjęta uchwała o spisaniu aktywa dotyczącego wyodrębnionego znaku towarowego w wysokości 5 264 tysiące złotych. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notcie nr 15.3.

Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

Spółka określa czy sprawuje kontrolę oraz ustala rodzaj wspólnego ustalenia umownego, w które jest zaangażowana, oceniając swoje prawa i obowiązki wynikające z ustalenia oraz uwzględniając strukturę i formę prawną ustalenia oraz uzgodnione przez strony warunki umowy.

Zgodnie z MSSF nr 11 Spółka zaklasyfikowała udział w spółce Lineal Sp. z o.o. jako wspólne przedsięwzięcie. Zgodnie z MSSF nr 11 Spółka zaklasyfikowała udział w spółce NLF Torpol Astaldi Spółka cywilna jako wspólne działanie. W ujęciu wspólnego działania Spółka uwzględniła udział wynikający z umowy konsorcjum a nie udział wynikający z umowy spółki cywilnej. Dodatkowe informacje przedstawione zostały w notcie nr 23.1.

W przypadku gdy Spółka jest liderem konsorcjum, w którym nie można wykazać, że Spółka ma decydujący wpływ na decyzje podejmowane przez konsorcjantów, Spółka rozpoznaje w rachunku zysków i strat przychody i koszty związane z realizacją kontraktów budowlanych jedynie w zakresie wynikającym z udziału Spółki w konsorcjum. Spółka rozpoznaje w bilansie tę część aktywów i zobowiązań, która przypada udziałowi Spółki we wspólnie kontrolowanej działalności. Zgodnie z MSSF nr 11 Spółka klasyfikuje konsorcja jako wspólne działanie w przypadku gdy występuje współkontrola. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notcie nr 23.2.

8.2. Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Ujmowanie przychodów

W ramach umów z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych Spółka tworzy aktywo nieposiadające alternatywnego zastosowania i ma prawo do otrzymania zapłaty za świadczenia wykonane do danego dnia. W konsekwencji Spółka przenosi kontrolę i tym samym zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Spółka stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia budżet kontraktu). Budżety poszczególnych kontraktów podlegają formalnemu procesowi aktualizacji (rewizji) w oparciu o bieżące informacje. W przypadku zaistnienia zdarzeń pomiędzy oficjalnymi rewizjami budżetu, które w istotny sposób wpływają na wynik kontraktu wartość całkowitych przychodów lub kosztów kontraktu może zostać zaktualizowana wcześniej. Jeżeli stopień zaawansowania niezakończonych usług nie może być na dzień bilansowy ustalony w sposób wiarygodny, to przychód ustala się w wysokości poniesionych w danym okresie obrotowym kosztów, nie wyższych jednak od kosztów, których pokrycie w przyszłości przez zamawiającego jest prawdopodobne. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notcie nr 14.1.

Wdrożenie MSSF 15 w badanym roku nie miały istotnego wpływu na metody szacunków.

Utrata wartości aktywów

Spółka przeprowadziła test na utratę wartości aktywa trwałego, które wymaga corocznego testowania: wartości firmy, która została rozpoznana na skutek nabycia przez Spółkę spółki Elmont - Kostrzyn Wlkp. Sp. z o.o. w 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku wartość firmy wyniosła 9 008 tysięcy złotych. W wyniku przeprowadzonego testu Zarząd nie stwierdził utraty wartości tego aktywa. Zarząd nie zidentyfikował też żadnych przesłanek do utraty wartości w przypadku innych aktywów trwałych. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w notcie nr 22.

Wycena rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w notcie 26.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Spółka rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na szacunku, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Stawki amortyzacyjne

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu użytkowania składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Spółka corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użytkowania na podstawie bieżących szacunków.

Przy szacowaniu długości okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych, aktywów niematerialnych uwzględnia się następujące czynniki:

- 1) oczekiwane zużycie fizyczne szacowane w oparciu o dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywność wykorzystania, itp.,
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych lub rynkowych,
- 3) prawne i inne ograniczenia wykorzystania składnika aktywów,
- 4) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych jeżeli nie jest wystarczająco pewne że nastąpi przeniesienie własności po zakończeniu umowy W sytuacji, gdy szacowany okres użytkowania jest dłuższy niż okres wynikający z tytułów umownych przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Dodatkowe informacje zostały przedstawione w nocie nr 12.4,12.5 oraz nocie nr 12.6.

Rezerwa na straty

Na każdy dzień bilansowy Spółka dokonuje aktualizacji szacunków całkowitych przychodów oraz kosztów z tytułu realizowanych projektów. Przewidywana całkowita strata na kontrakcie ujmowana jest jako koszt okresu, w którym została rozpoznana, zgodnie z MSR 11. Dodatkowe informacje zostały przedstawione w nocie 35.1.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

Z dniem 15 lipca 2016 roku do Ordynacji Podatkowej zostały wprowadzone zmiany w celu uwzględnienia postanowień Ogólnej Klauzuli Zapobiegającej Nadużyciom (GAAR). GAAR ma zapobiegać powstawaniu i wykorzystywaniu sztucznych struktur prawnych tworzonych w celu uniknięcia zapłaty podatku w Polsce. GAAR definiuje unikanie opodatkowania, jako czynność dokonaną przede wszystkim w celu osiągnięcia korzyści podatkowej, sprzecznej w danych okolicznościach z przedmiotem i celem przepisy ustawy podatkowej. Zgodnie z GAAR taka czynność nie skutkuje osiągnięciem korzyści podatkowej, jeżeli sposób działania był sztuczny. Wszelkie występowanie (i) nieuzasadnionego dzielenia operacji, (ii) angażowania podmiotów pośredniczących mimo braku uzasadnienia ekonomicznego lub gospodarczego, (iii) elementów wzajemnie się znoszących lub kompensujących oraz (iv) inne działania o podobnym działaniu do wcześniej wspomnianych, mogą być potraktowane jako przesłanka istnienia sztucznych czynności podlegających przepisom GAAR. Nowe regulacje będą wymagać znacznie większego osądu przy ocenie skutków podatkowych poszczególnych transakcji. Klauzulę GAAR należy stosować w odniesieniu do transakcji dokonanych po jej wejściu w życie oraz do transakcji,

które zostały przeprowadzone przed wejściem w życie klauzuli GAAR, ale dla których po dacie wejścia klauzuli w życie korzyści były lub są nadal osiągane. Wdrożenie powyższych przepisów umożliwi polskim organom kontroli podatkowej kwestionowanie realizowanych przez podatników prawnych ustaleń i porozumień, takich jak restrukturyzacja i reorganizacja grupy.

Spółka ujmuje i wycenia aktywa lub zobowiązania z tytułu bieżącego i odroczonego podatku dochodowego przy zastosowaniu wymogów MSR 12 *Podatek dochodowy* w oparciu o zysk (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, nierozliczone straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe, uwzględniając ocenę niepewności związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Gdy istnieje niepewność co do tego, czy i w jakim zakresie organ podatkowy będzie akceptował poszczególne rozliczenia podatkowe transakcji, Spółka ujmuje te rozliczenia uwzględniając ocenę niepewności.

9. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem pochodnych instrumentów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Niniejsze sprawozdanie finansowe jest przedstawione w tysiącach złotych („zł”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

W związku z zaokrągleniem danych do tysięcy w niektórych przedstawionych w sprawozdaniu tabelach suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Spółkę w dającej się przewidzieć przyszłości, obejmującej okres nie krótszy niż jeden rok od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Spółkę.

Grupa kapitałowa, w której jednostką dominującą jest Spółka sporządziła 15 marca 2019 roku skonsolidowane sprawozdanie finansowe. Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe należy czytać razem ze sprawozdaniem skonsolidowanym w celu zrozumienia sytuacji finansowej i wyniku Grupy.

9.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez UE („MSSF”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Spółkę działalność, w zakresie stosowanych przez Spółkę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez UE. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane i opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

Przedstawione poniżej zasady rachunkowości stosowane były w sposób spójny we wszystkich prezentowanych okresach, chyba że wskazano inaczej.

9.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdania finansowego

Walutą funkcjonalną Spółki i walutą prezentacji niniejszego sprawozdania finansowego jest złoty polski. Walutą funkcjonalną przedstawicielstwa w Norwegii jest korona norweska.

10. Nowe standardy rachunkowości

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 16 *Leasing* (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.

Opis wpływu na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości w nocie 10.1.

- MSSF 14 *Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe* (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem* (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 17 *Umowy ubezpieczeniowe* (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 *Niepewność związana z ujemnym podatkiem dochodowym* (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 *Wczesniejsze spłaty z ujemną rekompensatą* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 *Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- *Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017* (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 *Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu* (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- *Zmiany do Odniesień do Założeń Konceptyjnych zawartych w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej* (opublikowano dnia 29 marca 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później,
- Zmiana do MSSF 3 *Połączenia jednostek* (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później;
- Zmiana do MSSF 3 *Połączenia jednostek* (opublikowano dnia 22 października 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzona przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2020 roku lub później.

Spółka rozpocznie stosowanie zmienionych standardów w momencie zatwierdzenia ich przez UE i ich wejścia w życie.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Spółkę zasady (politykę) rachunkowości.

10.1. Wdrożenie MSSF 16

W styczniu 2016 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 *Leasing* („MSSF 16”), który zastąpił MSR 17 *Leasing*, KIMSF 4 *Ustalenie, czy umowa zawiera leasing*, SKI 15 *Leasing operacyjny – specjalne oferty promocyjne* oraz SKI 27 *Ocena istoty transakcji wykorzystujących formę leasingu*. MSSF 16 określa zasady ujmowania dotyczące leasingu w zakresie wyceny, prezentacji i ujawniania informacji.

MSSF 16 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku i później. Wcześniejsze zastosowanie jest dozwolone w przypadku jednostek, które stosują MSSF 15 od daty lub przed datą pierwszego zastosowania MSSF 16. Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie MSSF 16.

Nowy standard zmienia zasady ujmowania umów, spełniających definicję leasingu. Główną zmianą jest odejście od podziału na leasing finansowy i operacyjny dla leasingobiorcy. Wszystkie umowy spełniające definicję leasingu będą ujmowane co do zasady jak obecny leasing finansowy. Wdrożenie standardu będzie miało następujący efekt:

- w sprawozdaniu z sytuacji finansowej: wzrost wartości niefinansowych aktywów trwałych oraz zobowiązań finansowych,
- w sprawozdaniu z całkowitych dochodów: zmniejszenie kosztów operacyjnych (innych niż amortyzacja), wzrost kosztów amortyzacji oraz kosztów finansowych,
- wzrost długu netto oraz relacji długu netto do EBITDA z uwagi na proporcjonalnie wyższy wzrost zobowiązań finansowych od zmniejszenia kosztów operacyjnych innych niż amortyzacja.

Spółka przeprowadziła inwentaryzację posiadanych umów pod kątem identyfikacji tych, które zawierają leasing lub komponent leasingowy zgodnie z MSSF 16.

Zidentyfikowano następujące obszary, na które potencjalnie MSSF 16 może mieć wpływ:

- umowy najmu, dzierżawy itp. budynków i pomieszczeń;
- umowy najmu, dzierżawy itp. maszyn i urządzeń technicznych;
- umowy najmu, dzierżawy środków transportu.

Spółka podjęła decyzję o skorzystaniu z uproszczenia jakie daje paragraf 5 MSSF 16 tj. o nie ujmowaniu zobowiązań z tytułu leasingu oraz aktywów z tytułu prawa do użytkowania w odniesieniu do leasingów krótkoterminowych oraz leasingu przedmiotów niskowartościowych. Opłaty z tego tytułu będą ujmowane w kosztach tak jak dotychczas, tj. w usługach obcych.

Na dzień wdrożenia MSSF 16 Spółka dokonała pewnych szacunków oraz zastosowała osądy, które wpływają istotnie na wartość zobowiązań z tytułu leasingu oraz aktywów z tytułu użytkowania na ten dzień. Do najważniejszych z nich należą:

- stopy dyskonta przyjęte do wyceny zobowiązań z tytułu leasingu oraz
- okres trwania leasingów uwzględniających możliwość przedłużenia umowy leasingu, jak i wcześniejszego jej zakończenia (wypowiedzenia).

Do szacunków, które będą miały wpływ na wartość rozpoznanych aktywów z tytułu prawa do używania w kolejnych okresach, należą także stawki amortyzacyjne oraz wartości rezydualne przyjęte dla poszczególnych aktywów.

Dla celów wyceny zobowiązań z tytułu leasingu zastosowana dyskonto przy użyciu krańcowej stopy procentowej Spółki na dzień 1 stycznia 2019 roku, która to odzwierciedla przewidywany koszt finansowania zakupu przedmiotu

leasingu. Spółka przeanalizowała różne metodologie możliwe do zastosowania przy wyznaczaniu krańcowej stopy procentowej.

Spółka aktualizuje wycenę zobowiązania z tytułu leasingu po wystąpieniu określonych zdarzeń (np. zmiany w odniesieniu do okresu leasingu, zmiany w przyszłych opłatach leasingowych wynikającej ze zmiany w indeksie lub stawce stosowanej do ustalenia tych opłat). Co do zasady, Spółka ujmuje aktualizację wyceny zobowiązania z tytułu leasingu jako korektę wartości składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania.

Stosując niniejszy standard retrospektywnie Spółka skorzysta z poniższych uproszczeń:

- Spółka nie stosuje niniejszego standardu do umów, które wcześniej nie zostały zidentyfikowane jako umowy zawierające leasing zgodnie z MSR 17 oraz KIMSF 4 – paragraf C3 a MSSF16;
- Spółka zastosuje pojedynczą stopę dyskontową do portfela leasingów o podobnym charakterze zgodnie z paragrafem C10 a MSSF 16 dla umów leasingu samochodów osobowych;
- umowy leasingu operacyjnego z pozostałym okresem leasingu krótszym niż 12 miesięcy na dzień 1 stycznia 2019 roku potraktowane zostaną jako leasing krótkoterminowy i tym samym ujęcie tych umów nie ulegnie zmianie – paragraf C10 c MSSF 16;
- umowy leasingu operacyjnego w przypadku których bazowy składnik aktywów ma niską wartość (np. wyposażenie biurowe) nie zostaną przeliczone i ich ujęcie nie ulegnie zmianie – zgodnie z paragrafem 5 MSSF 16
- Spółka wykorzysta wiedzę zdobytą po fakcie w określaniu okresu leasingu (na przykład jeżeli umowa przewiduje opcję przedłużenia umowy lub jej wypowiedzenia) – zgodnie z paragrafem C10 e MSSF 16.
- Spółka wykluczy początkowe koszty bezpośrednie z wyceny składnika aktywa z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania zgodnie z paragrafem C10 d MSSF 16;
- Spółka nie wydzieli elementów leasingowych i nie leasingowych zgodnie z paragrafem 15 MSSF 16.

Zgodnie z MSSF 16 leasingobiorca ma prawo wyboru pełnego bądź zmodyfikowanego podejścia retrospektywnego. Spółka planuje wdrożenie MSSF 16 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej zgodnie z paragrafem C8 b MSSF

Spółka skorzystała z praktycznego rozwiązania dopuszczonego paragrafem C3 a) MSSF 16, tj. nie dokonywała ponownej oceny umów zaklasyfikowanych jako leasingi zgodnie z MSR 17. Umowy, które do dnia wdrożenia nowego standardu klasyfikowane były jako leasing operacyjny zgodnie z MSR 17, ujmują się w dniu 1 stycznia 2019 roku jako zobowiązanie z tytułu leasingu, które wyceniane jest w wartości bieżącej opłat leasingowych pozostałych do zapłaty na ten dzień, przy użyciu krańcowej stopy procentowej Spółki aktualnej na dzień rozpoczęcia stosowania standardu. Z kolei aktywa z tytułu prawa do użytkowania dotyczące umów zaklasyfikowanych jako leasing operacyjny Spółka wycenia w dniu pierwszego zastosowania nowego standardu w wysokości zobowiązania z tytułu leasingu na ten dzień powiększonego o kwoty dokonanych lecz nierozliczonych przed dniem 1 stycznia 2019 roku przedpłat oraz pomniejszeń o naliczone opłaty leasingowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Podsumowując, Spółka oczekuje, że wpływ wdrożenia MSSF 16 będzie następujący:

Wpływ na bilans na dzień 01 stycznia 2019 roku

	<i>Korekty w tysiącach PLN</i>
Aktywa	
Rzeczowe aktywa trwałe	4 057
Aktywa razem	4 057
Zobowiązania	
Pozostałe zobowiązania finansowe (długoterminowe)	2 796
Pozostałe zobowiązania finansowe (krótkoterminowe)	1 261
Zobowiązania razem	4 057

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

11. Zmiana szacunków wyceny kontraktów i zasad prezentacji

Zarząd Torpol S.A., w oparciu o swą najlepszą wiedzę na moment sporządzenia sprawozdań finansowych dokonuje szeregu szacunków. Szacunki te obarczone są niepewnością i podlegają rewizji w kolejnym roku obrotowym. Skutek zmiany szacunku odnoszony jest prospektywnie w wynik kolejnego roku obrotowego.

W roku 2018 zmianie uległy planowane budżety przychodów i kosztów dotyczące realizowanych kontraktów:

- 1) Rewizja budżetu spowodowana była wydłużeniem realizacji kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 5 147 tysięcy złotych.
- 2) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zakresu robót, wydłużeniem realizacji kontraktu oraz wzrostem prognozowanego kosztu realizacji kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 4 868 tysięcy złotych.
- 3) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zakresu robót, wydłużeniem realizacji kontraktu oraz wzrostem prognozowanego kosztu realizacji kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 2 337 tysięcy złotych.
- 4) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zakresu robót. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 11 575 tysięcy złotych.
- 5) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem kosztu realizacji prac. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 4 220 tysięcy złotych.
- 6) Rewizja budżetu spowodowana była zmniejszeniem zakresu robót. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 517 tysięcy złotych.
- 7) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zakresu robót, wydłużeniem realizacji kontraktu oraz wzrostem kosztu realizacji kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zwiększenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 2 173 tysiące złotych.
- 8) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zakresu robót. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 1 902 tysięcy złotych.
- 9) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem prognozowanych kosztów kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 793 tysięcy złotych.
- 10) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem prognozowanych kosztów kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 2 402 tysięcy złotych.
- 11) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem prognozowanych kosztów kontraktu. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zmniejszenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 1 864 tysięcy złotych.
- 12) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zakresu robót. Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zwiększenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 6 320 tysięcy złotych.
- 13) Rewizja budżetu spowodowana była wzrostem zaawansowania kontraktu i związanym z tym rozpoznaniem marży na kontrakcie (z uwagi na niskie zaawansowanie kontraktu na 31.12.2017 roku Spółka zastosowała podejście konserwatywne i rozpoznała na kontrakcie marżę 0%). Wskutek opisanej zmiany nastąpiło zwiększenie zysku brutto ze sprzedaży w kwocie 51 158 tysięcy złotych.

Powyższe zmiany obliczono porównując rozpoznane w 2018 roku przychody i zyski z przychodami i zyskami, które Spółka rozpoznałaby, gdyby budżet nie podlegał weryfikacji. Zmiany powyższe miały wpływ na wynik 2018 roku zaprezentowany w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

12. Istotne zasady rachunkowości

12.1. Udziały i akcje w jednostkach zależnych i wspólnych przedsięwzięciach

Udziały i akcje w jednostkach zależnych i wspólnych przedsięwzięciach wykazywane są według ceny nabycia, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Konieczność dokonania odpisu z tytułu utraty wartości wycenia się zgodnie z MSR 36 Utrata wartości aktywów, poprzez porównanie wartości bilansowej z wyższą z dwóch kwot: wartością godziwą pomniejszoną o koszty zbycia i wartością użytkową.

12.2. Udział we wspólnym działaniu

Wspólne działanie to wspólne porozumienie umowne, w ramach którego strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań wspólnego porozumienia umownego. Współkontrola to określony w umowie podział kontroli nad działalnością gospodarczą, który występuje tylko wówczas, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne dotyczące danej działalności wymagają jednomyślnej zgody wspólników. Udział Spółki we wspólnych działaniach jest prezentowany poprzez ujęcie aktywów, które kontroluje, kosztów i zobowiązań, które ponosi oraz udziału w uzyskanych przychodach – zarówno w jednostkowym jak i skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Przed włączeniem danych finansowych wspólnego działania do sprawozdania finansowego dokonuje się odpowiednich korekt w celu doprowadzenia tych danych do zgodności z MSSF stosowanymi przez Spółkę (nota nr 23.1).

12.3. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walucie obcej

Transakcje wyrażone w walutach innych niż waluta funkcjonalna są przeliczane na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż waluta funkcjonalna są przeliczane na walutę funkcjonalną przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy wymiany PLN zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>29 grudnia 2017</i>
EUR	4,3000	4,1709
HRK	0,5799	0,5595
NOK	0,4325	0,4239

Walutą funkcjonalną zagranicznego przedstawicielstwa w Norwegii jest korona norweska. Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania przedstawicielstwa są przeliczane na walutę prezentacji Spółki po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane w innych

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

całkowitych dochodach i akumulowane w oddzielnej pozycji kapitału własnego. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, odroczone różnice kursowe zakumulowane w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

12.4. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Środki trwałe w momencie ich nabycia zostają podzielone na części składowe będące pozycjami o istotnej wartości, do których można przyporządkować odrębny okres ekonomicznej użyteczności. Częścią składową są również koszty generalnych remontów, o ile spełniają one warunki określone w MSR 16.

Amortyzacja środków trwałych (lub ich komponentów) rozpoczyna się gdy środek trwały jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

<i>Typ</i>	<i>Okres</i>
Budynki i budowle	40 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	od 5 do 40 lat
Urządzenia biurowe	do 5 lat
Środki transportu	od 5 do 15 lat
Komputery	3 lata
Inwestycje w obcych środkach trwałych	2,5-40 lat

Wartość końcową, okres użytkowania oraz metodę amortyzacji składników aktywów weryfikuje się corocznie, i w razie konieczności odpowiednio koryguje.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Środki trwałe w budowie dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

Wpłacone przedpłaty na środki trwałe ujmuje się w pozycji zaliczki na środki trwałe, prezentowane w ramach rzeczowych aktywów trwałych.

12.5. Aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji lub wytworzone (jeżeli spełniają kryteria rozpoznania dla kosztów prac rozwojowych) wycenia się przy początkowym ujęciu odpowiednio w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia aktywów niematerialnych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych jest równa ich wartości godziwej na dzień połączenia.

Po ujęciu początkowym, aktywa niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Spółka ustala, czy okres użytkowania aktywów niematerialnych jest określony czy nieokreślony. Aktywa niematerialne o określonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego roku obrotowego.

Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji, i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych. Odpis amortyzacyjny składników aktywów niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujemnie się w rachunku zysków i strat w ciężar tej kategorii, która odpowiada funkcji danego składnika aktywów niematerialnych.

Aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania oraz te, które nie są użytkowane, są corocznie poddawane weryfikacji pod kątem ewentualnej utraty wartości, w odniesieniu do poszczególnych aktywów lub na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Okresy użytkowania są poddawane corocznej weryfikacji, a w razie potrzeby, korygowane.

12.6. Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane w ciężar kosztów w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli zostaną spełnione wszystkie wymienione kwestie:

- a) możliwość z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika aktywów niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania lub sprzedaży,
- b) zamiar ukończenia składnika aktywów niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży,
- c) zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika aktywów niematerialnych,
- d) sposób, w jaki składnik aktywów niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne. Między innymi Spółka może udowodnić istnienie rynku na produkty powstające dzięki składnikowi aktywów niematerialnych lub na sam składnik lub – jeśli składnik ma być użytkowany przez jednostkę – użyteczność składnika aktywów niematerialnych,
- e) dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych, które mają służyć ukończeniu prac rozwojowych oraz użytkowaniu lub sprzedaży składnika aktywów niematerialnych,
- f) możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi aktywów niematerialnych.

Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe, stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do aktywów niematerialnych Spółki przedstawia się następująco:

	<i>Koszty prac rozwojowych</i>	<i>Znak towarowy</i>	<i>Oprogramowanie komputerowe</i>	<i>Inne (prawa autorskie)</i>
Okresy użytkowania	8 lat	5 lat	2 -5 lat	2 -8 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Metodą liniową	Metodą liniową	Metodą liniową	Metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Test na utratę wartości	Coroczny w przypadku składników nie oddanych jeszcze do użytkowania oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości

Zyski lub straty wynikające z usunięcia aktywów niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

12.6.1 *Wartość firmy*

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana w kwocie stanowiącej kwotę nadwyżki sumy:

- przekazanej zapłaty,
- kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz
- wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej, w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami,

nad kwotą netto ustaloną na dzień przejęcia wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Po początkowym ujęciu wartość firmy jest wykazywana według wartości początkowej pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek, lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Spółce, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment operacyjny określony zgodnie z MSSF 8 Segmenty operacyjne, chyba że wartość firmy dotyczy kilku segmentów operacyjnych.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy została alokowana do ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej.

W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne jest nie większy niż jeden segment operacyjny przed agregacją.

12.7. Leasing

Spółka jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Spółkę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat, chyba, że spełnione są wymogi kapitalizacji.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez szacowany okres użytkowania środka trwałego nie dłuższy niż okres leasingu. Jeżeli istnieje wystarczająca pewność ze własność środka trwałego zostanie przeniesiona na leasingobiorcę po zakończeniu okresu leasingu środek trwały amortyzowany jest przez okres użytkowania.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

12.8. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Spółka dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Spółka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako pomniejszenie kosztów, w których ujęto odpis. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

12.9. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia środków trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz różnice kursowe, które powstały w związku z finansowaniem zewnętrznym do wysokości odpowiadającej korekcie odsetek.

12.10. Aktywa finansowe – polityka rachunkowości stosowana począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku

Klasyfikacja aktywów finansowych

Aktywa finansowe klasyfikowane są do następujących kategorii wyceny:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Jednostka klasyfikuje składnik aktywów finansowych na podstawie modelu biznesowego jednostki w zakresie zarządzania aktywami finansowymi oraz charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych dla składnika aktywów finansowych (tzw. „kryterium SPPI”). Jednostka dokonuje reklasyfikacji inwestycji w instrumenty dłużne wtedy i tylko wtedy, gdy zmianie ulega model zarządzania tymi aktywami.

Wycena na moment początkowego ujęcia

Z wyjątkiem niektórych należności z tytułu dostaw i usług, w momencie początkowego ujęcia jednostka wycenia składnik aktywów finansowych w jego wartości godziwej, którą w przypadku aktywów finansowych niewycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy powiększa się o koszty transakcyjne, które można bezpośrednio przypisać do nabycia tych aktywów finansowych.

Zaprzestanie ujmowania

Aktywa finansowe wyłącza się z ksiąg rachunkowych, w sytuacji gdy:

- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych wygasły, lub
- Prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z aktywów finansowych zostały przeniesione a Spółka dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Wycena po początkowym ujęciu

Dla celów wyceny po początkowym ujęciu, aktywa finansowe klasyfikowane są do jednej z czterech kategorii:

- Instrumenty dłużne wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem Spółka klasyfikuje:

- należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (należności z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia ujęcia tj. nie zawierające elementu finansowania nie są dyskontowane i wycenia się je w wartości nominalnej,
- pożyczki udzielone spełniające test klasyfikacyjny SPPI, które zgodnie z modelem biznesowym wykazywane są jako utrzymywane w celu uzyskania przepływów pieniężnych,
- środki pieniężne i ekwiwalenty.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”.

Instrumenty dłużne – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

Składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Przychody z tytułu odsetek, różnice kursowe oraz zyski i straty z tytułu utraty wartości ujmowane są w wyniku finansowym i obliczane w taki sam sposób jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych zamortyzowanym kosztem. Pozostałe zmiany wartości godziwej ujmowane są w przez inne całkowite dochody. W momencie zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych łączny zysk lub strata uprzednio rozpoznana w innych całkowitych dochodach zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego.

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i wykazuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”

Na dzień 31 grudnia 2018 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zaklasyfikowane do kategorii instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Instrumenty kapitałowe – aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody

W momencie początkowego ujęcia Spółka może dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych całkowitych dochodach późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez jednostkę przejmującą w ramach

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

połączenia jednostek, do którego ma zastosowanie MSSF 3. Wybór taki dokonywany jest oddzielnie dla każdego instrumentu kapitałowego. Skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach nie podlegają przeklasyfikowaniu do wyniku finansowego. Dywidendy ujmowane są w rachunku zysków i strat wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy, chyba że dywidendy te w oczywisty sposób stanowią odzyskanie części kosztów inwestycji.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zaklasyfikowane do kategorii instrumentów dłużnych wycenianych do wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

Udziały w spółkach zależnych oraz udziały we wspólnych przedsięwzięciach Spółka wycenia zgodnie z MSR 27 według ceny nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnik aktywów finansowych, które nie spełniają kryteriów wyceny według zamortyzowanego kosztu lub w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wycenia się w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zysk lub stratę z wyceny inwestycji dłużnych do wartości godziwej ujmuje się w wyniku finansowym.

Dywidendy ujmowane są w rachunku zysków i strat wtedy, gdy powstaje uprawnienie jednostki do otrzymania dywidendy.

Do kategorii instrumentów kapitałowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy Spółka klasyfikuje nienotowane instrumenty kapitałowe.

W sytuacji, gdy Spółka:

- posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz
- zamierza rozliczyć się w kwocie netto albo jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie

składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto.

Porozumienie ramowe opisane w MSR 32.50 nie stanowi podstawy do kompensaty, jeżeli nie zostaną spełnione obydwa kryteria opisane powyżej.

12.11. Utrata wartości aktywów finansowych – polityka rachunkowości stosowana począwszy od dnia 1 stycznia 2018 roku

Spółka dokonuje oceny oczekiwanych strat kredytowych (ang. *expected credit losses*, „ECL”) związanych z instrumentami dłużnymi wycenianymi według zamortyzowanego kosztu i wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, niezależnie od tego, czy wystąpiły przesłanki utraty wartości.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Spółka wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Spółka ocenia, że ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od dnia jego początkowego ujęcia w przypadku, gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 30 dni. Spółka może odrzucić to założenie, jeśli posiada racjonalne i możliwymi do udokumentowania informacje, które są dostępne bez nadmiernych kosztów lub starań i które wskazują, że ryzyko kredytowe nie zwiększyło się znacznie od momentu początkowego ujęcia, mimo, że płatności z tytułu umowy są przeterminowane o ponad 30 dni.

Jednocześnie, Spółka ocenia, że niewykonanie zobowiązania przez dłużnika (ang. *default*) następuje w przypadku gdy opóźnienie w spłacie przekroczy 90 dni chyba, że Spółka dysponuje racjonalnymi i możliwymi do

udokumentowania informacjami pozwalającymi wykazać, że właściwsze jest kryterium, zgodnie z którym do niewykonania zobowiązania dochodzi po upływie dłuższego czasu.

12.12. Aktywa finansowe – polityka stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki i należności,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Spółka zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

- a) Jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,
- b) Został zgodnie z MSR 39 zakwalifikowany do tej kategorii w momencie początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody lub koszty. Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub wydzielenie wbudowanych instrumentów pochodnych jest wyraźnie zakazane. Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (niedopasowanie księgowo); lub (ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane. Na dzień 31 grudnia 2017 roku żadne aktywa finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych trzech kategorii aktywów. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób) a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczonego ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości odnosi się do rachunku zysków i strat jako pozostałe koszty.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniony w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Spółka traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią razem z całym ryzykiem i pożytkami z tytułu ich własności.

12.13. Utrata wartości aktywów finansowych - polityka stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku

Na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

12.13.1 Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez odpis. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Spółka ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Spółka włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

12.13.2 Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

12.13.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnego do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przekwalifikowana do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

12.14. Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób:

Materiały	– w cenie nabycia, a rozchód materiałów ustalony metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”; do momentu wbudowania materiały ukazywane są w pozycji „materiały” a następnie odnoszone są w ciężar projektów,
Towary	– w cenie nabycia, a rozchód towarów ustalony metodą „pierwsze weszło-pierwsze wyszło”

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

12.15. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Krótkoterminowe należności z tytułu dostaw i usług są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko kredytowego danego kontrahenta. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Należności budżetowe prezentowane są w ramach pozostałych należności, z wyjątkiem należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które stanowią w bilansie odrębną pozycję.

12.16. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe wykazane w bilansie obejmują środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe o pierwotnym okresie zapadalności nieprzekraczającym trzech miesięcy.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Środki pieniężne utrzymywane na rachunkach bankowych wspólnie kontrolowanej działalności prezentowane są w sprawozdaniu finansowym jako środki pieniężne w części przypadającej Spółce. Wysokość tych środków przedstawiono w notce 29.

12.17. Oprocentowane kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne są ujmowane według wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki.

Po początkowym ujęciu oprocentowane kredyty, pożyczki i papiery dłużne są wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku z zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w zysku lub stracie z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

12.18. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne,

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

które powinny być oddzielnie ujmowane. Zarówno na dzień 31 grudnia 2018 roku jak i 31 grudnia 2017 roku żadne zobowiązania finansowe nie zostały zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Spółka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Spółka ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą różnicę z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

12.19. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Spółce ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Spółka spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

12.20. Odprawy emerytalne

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy Spółki mają prawo do odpraw emerytalnych. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych zależy od średniego wynagrodzenia pracownika. Spółka tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy dzień bilansowy jest obliczona przez niezależnego aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

12.21. Przychody

12.21.1 Przychody – polityka rachunkowości stosowana od dnia 1 stycznia 2018 roku

Spółka stosuje MSSF 15 Przychody z umów z klientami do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem umów leasingowych objętych zakresem MSSF 16 Leasing, instrumentów finansowych i innych praw lub zobowiązań umownych objętych zakresem MSSF 9 Instrumenty finansowe, MSSF 10 Skonsolidowane sprawozdania finansowe, MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne, MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe i MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.

Podstawową zasadą MSSF 15 jest ujmowanie przychodów w momencie transferu dóbr i usług do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę oczekiwaną przez jednostkę, w zamian za przekazanie tych dóbr i usług. Zasady te są stosowane przy wykorzystaniu modelu pięciu kroków:

- zidentyfikowano umowę z klientem,
- zidentyfikowano zobowiązania do wykonania świadczenia w ramach umowy z klientem,
- określono cenę transakcji,
- dokonano alokacji ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczenia,
- ujęto przychody w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy.

Identyfikacja umowy z klientem

Spółka ujmuje umowę z klientem tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków;
- Spółka jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane;
- Spółka jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane;
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych jednostki); oraz
- jest prawdopodobne, że Spółka otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi.

Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Spółka uwzględnia jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie. Kwota wynagrodzenia, które będzie przysługiwało Spółce, może być niższa niż cena określona w umowie, jeśli wynagrodzenie jest zmienne, ponieważ jednostka może zaoferować klientowi ulgę cenową.

Identyfikacja zobowiązań do wykonania świadczenia

W momencie zawarcia umowy Spółka dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczone klientowi są odrębne, jeżeli spełnione są obydwa następujące warunki:

- klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne, oraz

- zobowiązanie Spółki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie.

Ustalenie ceny transakcyjnej

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Spółka uwzględnia warunki umowy oraz stosowane przez nią zwyczajowe praktyki handlowe. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – będzie jej przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich (na przykład niektórych podatków od sprzedaży). Wynagrodzenie określone w umowie z klientem może obejmować kwoty stałe, kwoty zmienne lub oba te rodzaje kwot.

Wynagrodzenie zmienne

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Spółka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta. Spółka szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego, stosując jedną z następujących metod w zależności od tego, która z nich pozwoli Spółce dokładniej przewidzieć kwotę wynagrodzenia, do którego jest uprawniona:

- wartość oczekiwana – wartość oczekiwana to suma iloczynów możliwych kwot wynagrodzenia i odpowiadających im prawdopodobieństw wystąpienia. Wartość oczekiwana może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli Spółka zawiera dużą liczbę podobnych umów.
- wartość najbardziej prawdopodobna – wartość najbardziej prawdopodobna to pojedyncza, najbardziej prawdopodobna kwota z przedziału możliwych kwot wynagrodzenia (tj. pojedynczy najbardziej prawdopodobny wynik umowy). Wartość najbardziej prawdopodobna może być właściwym szacunkiem kwoty wynagrodzenia zmiennego, jeśli umowa ma tylko dwa możliwe wyniki (na przykład Spółka albo uzyskuje premię za wyniki, albo nie).

Spółka zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Przypisanie ceny transakcyjnej do zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Spółki – przysługiwać jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Spełnianie zobowiązań do wykonania świadczenia

Spółka ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzonego dobra lub usługi klientowi.

Wynagrodzenie zleceniodawcy a wynagrodzenie pośrednika

W przypadku, gdy w dostarczanie dóbr lub usług klientowi zaangażowany jest inny podmiot, Spółka określa czy charakter przyrzeczenia Spółki stanowi zobowiązanie do wykonania świadczenia polegającego na dostarczeniu określonych dóbr lub usług (w tym przypadku Spółka jest zleceniodawcą) czy też na zleceniu innemu podmiotowi dostarczenia tych dóbr lub usług (w tym przypadku Spółka jest pośrednikiem).

Spółka jest zleceniodawcą, jeśli sprawuje kontrolę nad przyrzeczonym dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi. Jednostka nie musi jednak działać jako zleceniodawca, jeśli uzyskuje tytuł prawny do produktu tylko chwilowo, zanim zostanie on przeniesiony na klienta. Jednostka występująca w umowie jako zleceniodawca może sama wypełnić zobowiązanie do wykonania świadczenia lub może powierzyć wypełnienie tego zobowiązania lub

jego części innemu podmiotowi (np. podwykonawcy) w jej imieniu. W takiej sytuacji Spółka ujmuje przychody w kwocie wynagrodzenia brutto, do którego – zgodnie z jej oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za przekazane dobra lub usługi.

Spółka działa jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot. W takim przypadku Spółka ujmuje przychody w kwocie jakiegokolwiek opłaty lub prowizji, do której – zgodnie z jej oczekiwaniem – będzie uprawniona w zamian za zapewnienie dostarczenia dóbr lub usług przez inny podmiot.

Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia (np. kwoty warunkowe) w związku z możliwością wzrostu planowanych robot i ich kosztu.

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

Jednostka szacuje kwotę wynagrodzenia zmiennego stosując metodę wartości najbardziej prawdopodobnej.

Istotny komponent finansowania

Spółka oceniła, że w przypadku umów z klientami, dla których okres pomiędzy przekazaniem przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi a momentem zapłaty za dobro lub usługę przekracza jeden rok przez co daje którejkolwiek ze stron istotne korzyści związane z finansowaniem, uznaje się, że umowa zawiera istotny element finansowania. W celu ustalenia ceny transakcyjnej, Spółka koryguje przyrzoną kwotę wynagrodzenia o istotny komponent finansowania stosując stopę dyskontową, która zostałaby zastosowana w przypadku zawarcia oddzielnej transakcji finansowania pomiędzy jednostką a jej klientem w momencie zawarcia umowy.

Spółka zdecydowała się nie korygować przyrzonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeżeli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyrzonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok.

Spółka przeanalizowała zapisy umów zawieranych z klientami i oceniła, że w opisywanym aspekcie umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania, gdyż spełniony jest warunek określony w MSSF 15.62(c), tj. przedpłata zaliczek w istotnej wysokości wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania klientowi oraz różnica między przyrzoną kwotą wynagrodzenia a ceną sprzedaży gotówkowej jest proporcjonalna do jej przyczyny. Zaliczki stanowią zabezpieczenie przed brakiem właściwego wywiązania się z części zobowiązań umownych, tj. należnej zapłaty, przez klienta.

Wynagrodzenie niepieniężne

W przypadku umów, w których klient zobowiązał się do zapłaty wynagrodzenia w formie innej niż pieniężna, Spółka w celu ustalenia ceny transakcyjnej wycenia wynagrodzenie niepieniężne (lub przyrzeczenie zapłaty wynagrodzenia niepieniężnego) w wartości godziwej. W sytuacji, gdy Spółka nie może racjonalnie oszacować wartości godziwej wynagrodzenia niepieniężnego, wycenia je pośrednio przez odniesienie do indywidualnej ceny sprzedaży dóbr lub usług przyrzeczonych klientowi (lub klasie klientów) w zamian za wynagrodzenie.

Gwarancje

Spółka udziela gwarancji na sprzedane produkty, które stanowi zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją. Spółka ujmuje takie gwarancje zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe.

Niektóre niestandardowe umowy z klientami zawierają gwarancje rozszerzone. Gwarancje takie stanowią oddzielną usługę – ujmowaną jako zobowiązanie do wykonania świadczenia, do której przypisuje się część ceny transakcyjnej.

Aktywowane koszty doprowadzenia do zawarcia umowy

Spółka ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem jako składnik aktywów, jeżeli spodziewa się, że koszty te odzyska. Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy to koszty ponoszone przez jednostkę w celu doprowadzenia do zawarcia umowy z klientem, których jednostka nie poniosłaby, jeżeli umowa nie zostałaby zawarta. Dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy obejmują koszty pozyskania projektów. Koszty doprowadzenia do zawarcia umowy ponoszone bez względu na to, czy umowa została zawarta, ujmuje się jako koszty w momencie ich poniesienia, chyba że koszty te wyraźnie obciążają klienta bez względu na to, czy umowa zostanie zawarta. Spółka ujmuje dodatkowe koszty doprowadzenia do zawarcia umowy jako koszty w momencie ich poniesienia, jeśli okres amortyzacji składnika aktywów, który w przeciwnym razie zostałby ujęty przez Spółkę, wynosi jeden rok lub krócej. Składnik aktywów jest systematycznie amortyzowany, z uwzględnieniem okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi jest powiązany. Spółka dokonuje aktualizacji okresu amortyzacji, aby odzwierciedlić istotną zmianę oczekiwanego okresu przekazywania klientowi dóbr lub usług, z którymi powiązany jest składnik aktywów.

Aktywa z tytułu umowy

W ramach aktywów z tytułu umowy Spółka ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest uzależnione od warunku innego niż upływ czasu (na przykład od przyszłych świadczeń jednostki). Spółka ocenia, czy nie nastąpiła utrata wartości składnika aktywów z tytułu umowy na takiej samej zasadzie jak w przypadku składnika aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9.

Należności

W ramach należności Spółka ujmuje prawa do wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które przekazała klientowi, jeżeli prawo to jest bezwarunkowe (jedynym warunkiem wymagalności wynagrodzenia jest upływ określonego czasu). Spółka ujmuje należność zgodnie z MSSF 9. W momencie początkowego ujęcia należności z tytułu umowy wszelkie różnice pomiędzy wyceną należności zgodnie z MSSF 9 a odpowiadającą jej wcześniej ujętą kwotą przychodów Spółka ujmuje jako koszt (strata z tytułu utraty wartości).

Zobowiązania z tytułu umowy

W ramach zobowiązań z tytułu umowy Spółka ujmuje otrzymane lub należne od klienta wynagrodzenie, z którym wiąże się obowiązek przekazania klientowi dóbr lub usług.

Aktywa z tytułu prawa do zwrotu

W ramach aktywów z tytułu prawa do zwrotu Spółka ujmuje prawo do odzyskania produktów od klientów po wywiązaniu się ze zobowiązania do zwrotu zapłaty.

Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia

Spółka ujmuje zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia, jeżeli po jego otrzymaniu oczekuje, że zwróci jego część lub całość klientowi. Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia wycenia się w kwocie otrzymanego wynagrodzenia (lub należności), do którego – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – nie jest ona uprawniona (tj. w wysokości kwot nieujętych w cenie transakcyjnej). Zobowiązanie do zwrotu wynagrodzenia (oraz odpowiednia zmiana ceny transakcyjnej oraz wynikająca z niej zmiana zobowiązania z tytułu umowy) jest aktualizowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego w związku ze zmianami okoliczności.

Wycena długoterminowych kontraktów budowlanych

Spółka ujmuje przychody z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych w miarę upływu czasu. Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Spółka stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia).

Jeżeli Spółka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

W przypadku gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata dotycząca całego kontraktu jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona w pozycji rezerw w pasywach. W ramach ustalania, czy na danym kontrakcie wystąpi strata, jako nieuniknione koszty wypełnienia zobowiązania z tytułu umowy Spółka traktuje te koszty, których nie może uniknąć ze względu na zawartą umowę (w szczególności ponoszone koszty pośrednie związane z czynnościami niezbędnymi do wykonania umowy).

Jeżeli przychody ustalone metodą opartą na nakładach są wyższe niż przychody zafakturowane, nadwyżkę (różnicę) Spółka prezentuje w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody”.

Jeżeli przychody zafakturowane są wyższe niż przychody ustalone metodą opartą na nakładach, nadwyżkę (różnicę) Spółka prezentuje w pasywach bilansu w pozycji „Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów”.

12.21.2 Przychody – polityka rachunkowości stosowana do dnia 31 grudnia 2017 roku

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Spółka uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane w wartości godziwej zapłaty otrzymanej lub należnej, po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT) oraz rabaty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

W przypadku występujących w Spółce kontraktów wieloelementowych Spółka dzieli przychody z kontraktu na: usługę budowlaną oraz usługę serwisową.

Spółka realizuje niektóre kontrakty w ramach umów konsorcjalnych, na podstawie których Spółka pełni funkcje lidera konsorcjum. Spółka nie wykazuje w rachunku zysków i strat części przychodów i kosztów przypadających na konsorcjantów – zgodnie z brzmieniem MSSF 11.

Marże brutto realizowanych kontraktów budowlanych ustalane są na podstawie sformalizowanego procesu Przeglądu Projektów jako różnica między ceną sprzedaży oraz szacowanymi kosztami całkowitymi kontraktu (suma kosztów poniesionych oraz estymowanych do zakończenia kontraktu). Weryfikacja estymowanych kosztów do zakończenia projektu odbywa się podczas Przeglądu Projektów przeprowadzanych miesięcznie, kwartalnie, półrocznie, bądź z inną częstotliwością w zależności od rodzaju kontraktu. Koszty zakończenia projektu określane są przez kompetentne zespoły, merytorycznie odpowiedzialne za realizację danego obszaru na podstawie wiedzy i doświadczenia.

12.21.2.1 Sprzedaż towarów i produktów

W tej kategorii Spółka sprzedaje głównie materiały budowlane oraz usługi serwisowe. Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

W transakcjach, gdzie rola Spółki jest rolą pośrednika/agenta, przychody i koszty danych transakcji prezentowane są per saldo.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

12.21.2.2 Umowy z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych

Przychody z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych ujmowane są na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji. Procentowy stan zaawansowania realizacji długoterminowych kontraktów budowlanych ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia.

Jeżeli wyniku kontraktu nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

W przypadku gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata dotycząca całego kontraktu jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona pozycji rezerw w pasywach.

Jeżeli poniesione koszty przekraczają swoim zaawansowaniem procentowym zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży, wynikające z powyższej różnicy naliczone przychody ze sprzedaży prezentowane są w aktywach bilansu w pozycji „Rozliczenie kontraktów budowlanych”.

Jeżeli zaawansowanie procentowe zafakturowanej sprzedaży przekracza zaawansowanie procentowe poniesionych kosztów, wynikające z powyższej różnicy przyszłe przychody prezentowane są w pasywach bilansu w pozycji „Rozliczenie kontraktów budowlanych”.

12.21.2.3 Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

12.21.2.4 Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

12.21.2.5 Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

12.21.2.6 Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe niepieniężne są ujmowane według ich wartości godziwej a pieniężne w wartości nominalnej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana na koncie przychodów przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, ujmowana w zysku lub stracie przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

12.21.2.7 Przychody z tytułu usług serwisowych

Przychody z tytułu usług serwisowych rozpoznawane są metodą liniową przez okres, którego usługa serwisowa dotyczy.

12.22. Podatki

12.22.1 Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwot przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które prawnie lub faktycznie już obowiązywały na dzień bilansowy.

12.22.2 Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, podatek odroczony jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych

- z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu odroczonego podatku dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku jest ujmowany w bilansie jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na odzyskanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczone wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza zyskiem lub stratą jest ujmowany poza zyskiem lub stratą; w innych całkowitych dochodach dotyczących pozycji ujętych w innych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym dotyczący pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Spółka kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowego ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

12.22.3 Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

12.22.4 Ocena niepewności co do rozliczeń podatkowych

Jeżeli w ocenie Spółki jest prawdopodobne, że podejście do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych będzie zaakceptowane przez organ podatkowy, Spółka określa dochód do opodatkowania (stratę podatkową), podstawę opodatkowania, niewykorzystane straty podatkowe, niewykorzystane ulgi podatkowe i stawki podatkowe z uwzględnieniem podejścia do opodatkowania planowanego lub zastosowanego w swoim zeznaniu podatkowym.

Jeżeli Spółka stwierdzi, że nie jest prawdopodobne, że organ podatkowy zaakceptuje podejście Spółki do kwestii podatkowej lub grupy kwestii podatkowych, wówczas Spółka odzwierciedla wpływ niepewności przy ustalaniu dochodu do opodatkowania (straty podatkowej), niewykorzystanych strat podatkowych, niewykorzystanych ulg podatkowych lub stawek podatkowych.

12.23. Zysk netto na akcję

Podstawowy zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Spółka nie posiada instrumentów rozważających.

12.24. Zmiany stosowanych zasad rachunkowości

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku, z wyjątkiem zastosowania nowych lub zmienionych standardów oraz interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 stycznia 2018 roku i później.

Spółka zastosowała po raz pierwszy MSSF 15 *Przychody z umów z klientami* (MSSF 15) oraz MSSF 9 *Instrumenty finansowe* (MSSF 9). Wpływ MSSF 15 i MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień pierwszego zastosowania, tj. 1 stycznia 2018 roku jest nieistotny.

12.24.1 MSSF 15 Przychody z umów z klientami

MSSF 15 uchyla MSR 11 *Umowy o usługę budowlaną*, MSR 18 *Przychody* i związane z nimi interpretacje i ma zastosowanie do wszystkich umów z klientami, z wyjątkiem tych, które wchodzą w zakres innych standardów. Nowy standard ustanawia tzw. „Model Pięciu Kroków” rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – przysługuje jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Zastosowanie MSSF 15 wymaga od Zarządu jednostki dominującej dokonywania osądów na każdym z pięciu kroków ustanowionego modelu.

Spółka wdrożyła MSSF 15 z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej, tj. z łącznym efektem pierwszego zastosowania standardu ujętym w dniu pierwszego zastosowania tj. na dzień 1 stycznia 2018 roku. Spółka zastosowała MSSF 15 retrospektywnie jedynie do umów, które nie są zakończone na dzień pierwszego zastosowania. Spółka zastosowała MSSF 15 retrospektywnie w odniesieniu do wszystkich zmian umowy, które miały miejsce przed datą pierwszego zastosowania.

Spółka prowadzi działalność w obszarze realizacji projektów generalnego wykonawstwa w zakresie budowy dróg szynowych i kołowych. Spółka wykonuje również roboty ogólnobudowlane w zakresie rozdzielczych obiektów liniowych – linii elektroenergetycznych i telekomunikacyjnych.

Spółka dokonała analizy poszczególnych kategorii przychodów oraz zawartych umów pod kątem wpływu zastosowania MSSF 15 na sposób rozpoznawania, jak również zweryfikowała prawidłowość prezentacji poszczególnych kategorii przychodów.

a) Sprzedaż towarów i produktów

Spółka sprzedaje głównie materiały budowlane. W przypadku tego strumienia przychodów umowa w większości przypadków zawiera tylko jedno zobowiązanie do wykonania świadczenia w postaci sprzedaży określonego towaru. W konsekwencji wpływ przyjęcia MSSF 15 na moment ujmowania przychodu z tytułu takich umów oraz wynik finansowy nie jest istotny. Przychód będzie rozpoznawany w określonym momencie, tj. gdy klient uzyska kontrolę nad towarem (co do zasady w momencie dostawy).

b) Umowy z tytułu długoterminowych kontraktów budowlanych obejmujące przychody ze świadczenia usług budowlanych

Spółka przeprowadziła analizy umów dla opisywanego strumienia przychodów i uważa, że w ramach umów tworzy aktywo nieposiadające alternatywnego zastosowania i ma prawo do otrzymania zapłaty za świadczenia wykonane do danego dnia. W konsekwencji Spółka przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. A zatem zgodnie z MSSF 15, Spółka będzie kontynuowała ujmowanie przychodów ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu.

Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Spółka stosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia).

Jeżeli Spółka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

W przypadku gdy istnieje prawdopodobieństwo, iż łączne koszty wykonania umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywana strata dotycząca całego kontraktu jest ujmowana jako koszt okresu, w którym została ujawniona w pozycji rezerw w pasywach. W ramach ustalania, czy na danym kontrakcie wystąpi strata, jako nieuniknione koszty wypełnienia zobowiązania z tytułu umowy Spółka traktuje te koszty, których nie może uniknąć ze względu na zawartą umowę (w szczególności ponoszone koszty pośrednie związane z czynnościami niezbędnymi do wykonania umowy).

Jeżeli przychody ustalone metodą opartą na nakładach są wyższe niż przychody zafakturowane, nadwyżkę (różnicę) Spółka prezentuje w aktywach bilansu w pozycji „Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody”.

Jeżeli przychody zafakturowane są wyższe niż przychody ustalone metoda opartą na nakładach, nadwyżkę (różnicę) Spółka prezentuje w pasywach bilansu w pozycji „Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów”.

c) Zaliczki otrzymane od klientów

Spółka prezentuje zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Pozostałe zobowiązania niefinansowe”. Zgodnie z obecną polityką (zasadami) rachunkowości Spółka nie ujmuje kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych.

Spółka przeanalizowała zapisy umów zawieranych z klientami i oceniła, że w opisywanym aspekcie umowy nie zawierają istotnego elementu finansowania, gdyż spełniony jest warunek określony w MSSF 15.62(c), tj. przedpłata zaliczek w istotnej wysokości wynika z powodów innych niż udostępnienie finansowania klientowi oraz różnica między przyrzeczoną wynagrodzeniem a ceną sprzedaży gotówkowej jest proporcjonalna do jej przyczyny. Zaliczki stanowią zabezpieczenie przed brakiem właściwego wywiązania się z części zobowiązań umownych, tj. należnej zapłaty, przez klienta.

d) Wymogi w zakresie prezentacji i ujawniania informacji

MSSF 15 rozszerza zakres wymaganych ujawnień w sprawozdaniu finansowym, zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Wymogi dotyczące ujawniania informacji mają zapewnić, że Spółka ujawnia wystarczające informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zapoznanie się z charakterem, kwotą, terminami uzyskania oraz niepewnością związaną z przychodami i przepływami pieniężnymi wynikającymi z umów z klientami. Spółka ocenia, że ze względu na stosunkowo jednorodny charakter prowadzonej działalności, zakres ujawnień w sprawozdaniu finansowym nie zmieni się istotnie w związku z wdrożeniem MSSF 15.

Podsumowując, Spółka oceniła brak istotnego wpływu wdrożenia MSSF 15 na kapitał własny na dzień 01 stycznia 2018 roku.

12.24.2 MSSF 9 Instrumenty finansowe

MSSF 9 zastąpił MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później. MSSF 9 adresuje trzy obszary związane z instrumentami finansowymi: klasyfikację i wycenę, utratę wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

Spółka zastosowała MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych. Korekty związane z zastosowaniem MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku zostały oszacowane jako nieistotne.

MSSF 9 Instrumenty finansowe wprowadza dwie metody wyceny instrumentów finansowych:

- wycena według zamortyzowanego kosztu,
- wycena wg wartości godziwej, które to skutki mogą być odnoszone na wynik lub na inne całkowite dochody przy uwzględnieniu warunków zawartych w MSSF 9

Zastosowanie MSSF 9 zasadniczo zmienia podejście do utraty wartości aktywów finansowych poprzez odejście od koncepcji *straty poniesionej* na rzecz *straty oczekiwanej*, gdzie całość oczekiwanej straty kredytowej jest rozpoznawana *ex-ante*.

W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Spółka stosuje uproszczone podejście i wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia przy użyciu macierzy rezerw. Spółka wykorzystuje swoje dane historyczne dotyczące strat kredytowych, skorygowane w stosownych przypadkach o wpływ informacji dotyczących przyszłości.

W przypadku pozostałych aktywów finansowych, Spółka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym. Jeżeli ryzyko kredytowe związane z danym instrumentem finansowym znacznie wzrosło od momentu początkowego ujęcia, Spółka wycenia odpis na

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

oczekiwane straty kredytowe z tytułu instrumentu finansowego w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia.

Aktywa

- Udziały w spółkach zależnych oraz udziały we wspólnych przedsięwzięciach – brak wpływu na sprawozdanie finansowe, Spółka pozostaje przy wycenie według ceny nabycia, która to metoda jest zgodna z MSR 27 paragraf 10a, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.
- Należności długoterminowe z tyt. kaucji zabezpieczających utrzymywanych na rachunkach bankowych:

Oczekiwane straty kredytowe:

Na dzień sprawozdawczy ryzyko kredytowe związane z instrumentem znacząco nie wzrosło więc zgodnie z MSSF 9 co do zasady jednostka wycenia odpis z tytułu straty na tym instrumencie w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwanym stratom kredytowym. Kierownictwo jednostki szacuje, że oczekiwane straty kredytowe do poniesienia w okresie kolejnych 12 miesięcy są nieistotne z uwagi na:

- długoletnią historię odzyskiwania kaucji zabezpieczających w całości (brak konieczności utworzenia odpisów na należności z tyt. kaucji w przeszłości) oraz
- możliwość zaspokojenia należności z tyt. kaucji z kwot zatrzymanych (kaucji gwarancyjnych od podwykonawców).

Wycena:

Należności wyceniane są z wykorzystaniem rzeczywistej stopy procentowej, wg której naliczane są odsetki od kaucji zabezpieczających zdeponowanych na rachunkach bankowych jednostki.

- Należności krótkoterminowe- Spółka dokonała analizy oczekiwanych strat kredytowych na podstawie uproszczonej metody, dopuszczonej do stosowania przez MSSF 9 paragraf B5.5.35. W stosunku do krótkoterminowych należności z tytułu dostaw i usług wpływ oczekiwanych strat na sprawozdanie finansowe na dzień 01 stycznia 2018 z tytułu dodatkowego odpisu jest nieistotny.

Kapitał własny i zobowiązania

- Kredyty i pożyczki oraz zobowiązania długoterminowe- brak wpływu na sprawozdanie finansowe, wycena wg zamortyzowanego kosztu według MSSF 9, Spółka dokonywała wyceny taką samą metodą również w roku 2017 i poprzednich latach,

Wycena:

Stopa dyskontowa wykorzystana do obliczenia zdyskontowanej wartości zobowiązań długoterminowych z tyt. kwot zatrzymanych (kaucji gwarancyjnych od podwykonawców) została przyjęta na poziomie stopy wolnej od ryzyka. Stopa wolna od ryzyka została oszacowana z wykorzystaniem stóp depozytowych (WIBOR) oraz notowań obligacji skarbowych na 31 grudnia 2018. Szacunek stopy wolnej od ryzyka dla oczekiwanych dat płatności poszczególnych zobowiązań otrzymano poprzez zastosowanie interpolacji liniowej wartości punktowych

- Zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania krótkoterminowe – brak wpływu na sprawozdanie finansowe, wycena obecnie dokonywana w oparciu o zamortyzowany koszt,

Rachunkowość zabezpieczeń

- Ponieważ MSSF 9 nie zmienia ogólnych zasad funkcjonowania rachunkowości zabezpieczeń Spółki, zastosowanie MSSF 9 nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

Podsumowując, Spółka oceniła brak istotnego wpływu wdrożenia MSSF 9 na kapitał własny na dzień 1 stycznia 2018 roku.

12.24.3 Pozostałe

a) Interpretacja KIMSF 22 *Transakcje w walucie obcej oraz wynagrodzenie wypłacane lub otrzymywane z góry*

Interpretacja wyjaśnia, że dniem zawarcia transakcji do celów ustalenia kursu wymiany, który ma zostać zastosowany w momencie początkowego ujęcia powiązanego składnika aktywów, wydatku lub dochodu (lub ich części), jest dzień, w którym jednostka początkowo ujmuje niepieniężny składnik aktywów lub niepieniężne zobowiązanie wynikające z wypłacenia lub otrzymania wynagrodzenia z góry. Jeżeli istnieje wiele przypadków wypłacenia lub otrzymania płatności z góry, wówczas jednostka określa dzień zawarcia transakcji w odniesieniu do każdego przypadku wypłacenia lub otrzymania płatności z góry.

Interpretacja nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

b) Zmiany do MSR 40 *Przeniesienia nieruchomości inwestycyjnych*

Zmiany precyzują, kiedy jednostka dokonuje przeniesienia nieruchomości, w tym nieruchomości w budowie, do lub z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany wyjaśniają, że zmiana sposobu użytkowania następuje, w przypadku gdy dana nieruchomość spełnia lub przestaje spełniać definicję nieruchomości inwestycyjnej oraz istnieją dowody świadczące o zmianie sposobu użytkowania. Sama tylko zmiana intencji kierownictwa w odniesieniu do sposobu użytkowania nie stanowi dowodu świadczącego o zmianie sposobu użytkowania.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

c) Zmiany do MSSF 2 *Klasyfikacja i wycena transakcji płatności w formie akcji*

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) opublikowała zmiany do MSSF 2 *Płatności w formie akcji* celem wyjaśnienia następujących obszarów: uwzględnienie warunków nabycia uprawnień i warunków innych niż warunki nabycia uprawnień w wycenie transakcji płatności w formie akcji rozliczanej w środkach pieniężnych, ujmowanie transakcji płatności w formie akcji charakteryzującej się rozliczeniem netto zobowiązań z tytułu podatku u źródła, ujmowanie modyfikacji transakcji płatności w formie akcji, która zmienia jej klasyfikację z rozliczanej w środkach pieniężnych na rozliczaną w instrumentach kapitałowych.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

d) Zmiany do MSSF 4 *Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe*

Zmiany umożliwiają jednostkom, które prowadzą działalność ubezpieczeniową, odroczenie daty wejścia w życie MSSF 9 do dnia 1 stycznia 2021 roku. Skutkiem takiego odroczenia jest, że zainteresowane jednostki mogą dalej sporządzać sprawozdania finansowe zgodnie z obowiązującym standardem, tj. MSR 39.

Te zmiany nie dotyczą Spółki.

e) Zmiany do MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016*

Zmiany precyzują, że jednostka, która jest organizacją zarządzającą kapitałem wysokiego ryzyka, funduszem wzajemnym, funduszem powierniczym lub inną podobną jednostką, w tym związanym z inwestycjami funduszem ubezpieczeniowym może zdecydować się na wycenę inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu według wartości godziwej przez wynik finansowy zgodnie z MSSF 9. Jednostka dokonuje wyboru odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, w momencie początkowego ujęcia jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Jeżeli jednostka, która sama nie jest jednostką inwestycyjną, posiada udział w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, które są jednostkami inwestycyjnymi, jednostka ta może, stosując metodę praw własności, zdecydować się na utrzymanie wyceny według wartości godziwej stosowaną przez tę jednostkę stowarzyszoną lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, w odniesieniu do udziałów jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi, w jednostkach zależnych. Wyboru tego dokonuje się odrębnie dla każdej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia inwestycyjnego w dniu a) początkowego ujęcia tej jednostki stowarzyszonej lub tego wspólnego przedsięwzięcia, będących jednostkami inwestycyjnymi; b) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie stają się

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

jednostką inwestycyjną; c) w którym ta jednostka stowarzyszona lub to wspólne przedsięwzięcie, będące jednostkami inwestycyjnymi, stają się jednostką dominującą.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

- f) *Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy* będące częścią *Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016*

Krótkoterminowe zwolnienia ze stosowania innych MSSF zawarte w paragrafach E3-E7 MSSF 1 zostały usunięte.

Zmiany nie mają istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

13. Segmenty operacyjne

Dla celów zarządczych Spółka została podzielona na części w oparciu o wytwarzane produkty i świadczone usługi. Istnieją zatem następujące segmenty operacyjne odpowiadające segmentom sprawozdawczym:

Drogi kolejowe	– generalne wykonawstwo kompleksowych usług budowy i modernizacji obiektów w branży budownictwa kolejowego. Odbiorcą usług jest PKP PLK S.A., Nowe Jaworzno Grupa Tauron Sp. z o.o.
Drogi tramwajowe	– generalne wykonawstwo kompleksowych usług budowy i modernizacji obiektów w branży budownictwa tramwajowego. Odbiorcami usług są Zarządy Dróg Miejskich, Bane Nor, Sporveien Oslo AS, Oslo kommune (kontrakty w Norwegii).
Pozostałe	– urządzenia elektryczne, usługi projektowe, pozostałe usługi nie ujęte w innych segmentach

Zarząd monitoruje wyniki operacyjne segmentów w celu podejmowania decyzji dotyczących alokacji zasobów, oceny skutków tej alokacji oraz wyników działalności. Podstawą oceny wyników działalności jest zysk lub strata brutto na sprzedaży. Koszty sprzedaży, koszty ogólnego zarządu, pozostałe koszty i przychody operacyjne, jak również skutki finansowania Spółki (łącznie z kosztami i przychodami finansowymi) oraz podatek dochodowy są monitorowane na poziomie Spółki i nie ma miejsca ich alokacja do segmentów. Zarząd również nie analizuje aktywów Spółki w podziale na segmenty. Część aktywów trwałych ze względu na swą specyfikę wykorzystywana jest w różnych segmentach Spółki.

Ceny transakcyjne stosowane przy transakcjach pomiędzy segmentami operacyjnymi są ustalane na zasadach rynkowych podobnie jak przy transakcjach ze stronami niepowiązanymi.

13.1. Segmenty operacyjne

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i zysków poszczególnych segmentów operacyjnych Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku.

Rok zakończony 31 grudnia 2018	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem
	<i>Drogi kolejowe</i>	<i>Drogi tramwajowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>	
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 493 020	0	6 280	1 499 300	1 499 300
Sprzedaż między segmentami					
Przychody segmentu ogółem	1 493 020	0	6 280	1 499 300	1 499 300
Koszt własny sprzedaży	1 413 137	0	8 527 *	1 421 664	1 421 664
Wyniki					
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży segmentu	79 883	0	-2 247	77 636	77 636

*koszt własny sprzedaży uwzględnia odpis aktualizujący wartość należności w wysokości 2 757 tysiące złotych.

Rok zakończony 31 grudnia 2017	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem
	<i>Drogi kolejowe</i>	<i>Drogi tramwajowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>	
Przychody					
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	675 251	17 107	8 672	701 030	701 030
Sprzedaż między segmentami					
Przychody segmentu ogółem	675 251	17 107	8 672	701 030	701 030
Koszt własny sprzedaży	650 094	20 460	10 639*	681 193	681 193
Wyniki					
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży segmentu	25 157	-3 353	-1 967	19 837	19 837

Ze względu na fakt, że Spółka nie przeprowadza oceny wyników segmentów oraz nie podejmuje decyzji na podstawie analizy aktywów i zobowiązań według segmentów odstąpiono od ujawnienia przypisania aktywów i zobowiązań do segmentów.

13.2. Informacje geograficzne

Spółka zaangażowana jest w prowadzenie projektów generalnego wykonawstwa w branży budownictwa kolejowego i tramwajowego w Polsce i w Norwegii. Poniżej zaprezentowano dane dotyczące przychodów z podziałem na przychody krajowe i zagraniczne, jak również informację na temat aktywów zlokalizowanych w kraju i zagranicą:

<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 lub na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Polska</i>	<i>Norwegia</i>	<i>Razem</i>
Przychody z działalności kontynuowanej:			
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	1 499 319	-19	1 499 300
Przychody obszaru ogółem	1 499 319	-19	1 499 300
Pozostałe informacje dotyczące obszaru:			
Aktywa obszaru	827 618	6 378	833 996
Aktywa nieprzypisane	0	0	0
Aktywa ogółem	827 618	6 378	833 996

<i>Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017 lub na dzień 31 grudnia 2017</i>	<i>Polska</i>	<i>Norwegia</i>	<i>Razem</i>
Przychody z działalności kontynuowanej:			
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	683 957	17 073	701 030
Przychody obszaru ogółem	683 957	17 073	701 030
Pozostałe informacje dotyczące obszaru:			
Aktywa obszaru	747 509	16 013	763 522
Aktywa nieprzypisane	0	0	0
Aktywa ogółem	747 509	16 013	763 522

W roku 2018 sprzedaż Spółki w około 88,6% tj. 1 327 934 tysięcy złotych kierowana była do jednego Inwestora – PKP PLK S.A. W roku 2017 sprzedaż ta wynosiła około 96% tj. 672 401 tysięcy złotych.

14. Przychody i koszty

14.1. Przychody z umów z klientami

14.1.1 Przychody w podziale na kategorie

Spółka rozpoznaje w sprawozdaniu finansowym przychody z niezakończonych usług zgodnie z MSSF 15.

W aktywach w pozycji „Aktywa z tytułu umów z klientami oraz inne niezafakturowane przychody” a w pasywach „Zobowiązania z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów” prezentowane są skutki wyceny stopnia zaawansowania niezakończonych usług w korelacji z dodatkowymi przychodami lub korektą zafakturowanej sprzedaży.

W przypadku gdy Spółka jest liderem konsorcjum, w którym nie można wykazać, że Spółka ma decydujący wpływ na decyzje podejmowane przez konsorcjantów lub jego członkiem, rozpoznaje w rachunku zysków i strat tylko przychody i koszty wynikające z udziału Spółki w konsorcjum (szczegółowe informacje w notcie nr 23.2).

W ramach poniesionych kosztów operacyjnych ujęto również odpis z tytułu utraty wartości należności od spółki zależnej w wysokości 1 475 tysięcy złotych.

Przychody z umów z klientami w podziale według rodzaju dobra lub usługi wyglądały następująco:

<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Drogi kolejowe</i>	<i>Drogi tramwajowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>
Przychody ze sprzedaży usług, w tym:	1 493 020	0	3 933	1 496 953
Przychody z kontraktów budowlanych	1 493 020	0	366	1 493 386
Przychody pozostałe	0	0	3 567	3 567
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	0	0	2 347	2 347
Przychody ze sprzedaży razem	1 493 020	0	6 280	1 499 300
<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>	<i>Drogi kolejowe</i>	<i>Drogi tramwajowe</i>	<i>Pozostałe</i>	<i>Razem</i>
Przychody ze sprzedaży usług, w tym:	675 251	17 107	4 231	696 589
Przychody z kontraktów budowlanych	675 251	17 107	988	693 346
Przychody pozostałe	0	0	3 243	3 243
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	0	0	4 441	4 441
Przychody ze sprzedaży razem	675 251	17 107	8 672	701 030

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018 roku</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017 roku</i>
Przychody z kontraktów budowlanych	1 493 386	693 346
Koszty z tytułu kontraktów budowlanych	1 413 236	671 201
Ujęte do dnia bilansowego zyski	88 387	22 145
Ujęte do dnia bilansowego straty	8 237	0
Kwoty zatrzymane przez kontrahentów	135	77
Otrzymane zaliczki	132 385	212 828

14.1.2 Aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami

Spółka rozpoznała następujące aktywa i zobowiązania z tytułu umów z klientami:

	<i>Aktywa z tytułu umów z klientami</i>	<i>Zobowiązania z tytułu umów z klientami</i>	<i>Saldo</i>
1 stycznia 2018	102 015	19 242	82 773
31 grudnia 2018	282 568	1 934	280 634
	<i>Aktywa z tytułu umów z klientami</i>	<i>Zobowiązania z tytułu umów z klientami</i>	<i>Saldo</i>
1 stycznia 2017	30 060	27 802	2 258
31 grudnia 2017	102 015	19 242	82 773

14.1.3 Zobowiązania do wykonania świadczenia

Spółka w ramach umów na długoterminowe kontrakty budowlane tworzy aktywo nieposiadające alternatywnego zastosowania i ma prawo do otrzymania zapłaty za świadczenia wykonane do danego dnia. W konsekwencji Spółka przenosi kontrolę i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu. A zatem zgodnie z MSSF 15, Spółka ujmuje przychody ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu.

Do pomiaru stopnia realizacji zobowiązań do wykonania świadczenia z tytułu tych umów Spółka zastosuje metodę opartą na nakładach, tj. w oparciu o poniesione koszty (tj. jako procentowy stosunek kosztów poniesionych do szacowanych kosztów niezbędnych do zrealizowania zlecenia).

Jeżeli Spółka nie jest w stanie dokonać racjonalnego pomiaru wyników spełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Spółka spodziewa się odzyskać.

14.2. Pozostałe przychody operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Otrzymane odszkodowania i kary	1 167	412
Sprawy sądowe	0	66
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	106	143
Rozwiązanie rezerwy na należności	0	20
Inne	51	147
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	1 324	788

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

14.3. Pozostałe koszty operacyjne

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Utworzenie rezerwy na należności	65	0
Koszty postępowania spornego i sądowego	8	6
Odszkodowania, kary i grzywny	476	368
Darowizny	0	1
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne	262	0
Nieumorzona wartość zlikwidowanych środków trwałych	157	58
Inne	155	11
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	1 123	444

14.4. Przychody finansowe

14.4.1 Przychody z tytułu odsetek

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Przychody z tytułu odsetek bankowych	739	1 742
Przychody z tytułu odsetek od kontrahentów oraz pozostałych odsetek	566	628
Rozwiązanie rezerwy na odsetki	0	1 202
Przychody finansowe ogółem	1 305	3 572

14.4.2 Inne przychody finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Aktualizacja wartości inwestycji (nota 2.1)	0	2 004
Przychody z tytułu dywidendy	100	0
Wycena według zamortyzowanego kosztu	157	43
Pozostałe przychody finansowe	4	0
Przychody finansowe ogółem	261	2 047

14.5. Koszty finansowe

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Odsetki od kredytów bankowych	658	467
Odsetki od obligacji	0	896
Odsetki dla kontrahentów	164	326
Odsetki budżetowe	14	13
Aktualizacja wartości inwestycji	29 616*	4 738**
Koszty finansowe z tytułu umów leasingu finansowego	1 888	1 751
Prowizje bankowe	202	260
Ujemne różnice kursowe	752	926
Koszty finansowe ogółem	33 294	9 377

* dotyczy odpisu na należności wątpliwe dotyczące: pożyczki udzielonej jednostce zależnej (22 274 tysięcy złotych) oraz spłaty gwarantowanego kredytu (7 343 tysięcy złotych)

** nota 2.1

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

14.6. Koszty według rodzajów

	<i>Nota</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Amortyzacja	14.7	16 116	13 269
Zużycie materiałów i energii		552 940	323 504
Usługi obce, w tym:		770 781	278 324
- usługi podwykonawców		618 972	212 921
Podatki i opłaty		885	1 004
Świadczenia pracownicze	14.8	77 559	55 194
Pozostałe koszty rodzajowe		11 480	26 485
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		2 313	3 790
Koszty według rodzajów ogółem, w tym:		1 432 074	701 570
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży		1 421 664	681 193
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		1 296	531
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu		27 349	19 272
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych czynnych (nota 24.1) i biernych (nota 36.2) oraz w części rezerw (nota 35.1)		-18 235	579
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki		0	-5

14.7. Koszty amortyzacji ujęte w rachunku zysków i strat

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:		
Amortyzacja środków trwałych	14 845	12 480
Amortyzacja aktywów niematerialnych	67	72
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży		
Amortyzacja środków trwałych	328	0
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:		
Amortyzacja środków trwałych	633	511
Amortyzacja aktywów niematerialnych	243	206
Razem	16 116	13 269

14.8. Koszty świadczeń pracowniczych

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Wynagrodzenia	62 771	44 377
Koszty ubezpieczeń społecznych	11 553	8 244
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych	3 235	2 573
Koszty świadczeń pracowniczych ogółem, w tym:	77 559	55 194
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży	63 412	45 918
Pozycje ujęte w koszcie sprzedaży	402	166
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu	13 745	9 110

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

15. Podatek dochodowy

15.1. Obciążenie podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Ujęte w zysku lub stracie		
<i>Bieżący podatek dochodowy</i>	0	447
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	0	0
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	0	447
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>	9 298	9 938
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	9 298	9 938
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	9 298	10 385
Sprawozdanie z całkowitych dochodów		
<i>Odroczony podatek dochodowy</i>		
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	11	5
Obciążenie podatkowe ujęte w innych całkowitych dochodach	11	5

15.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym licznym według efektywnej stawki podatkowej Spółki za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku przedstawia się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Zysk brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	17 464	-3 380
Zysk brutto przed opodatkowaniem	17 464	-3 380
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2017: 19%)	3 318	-642
Różnice w podatku dotyczące rynków zagranicznych	396	988
Korekty dotyczące księgowania bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	0	447
Spisanie aktywa na podatek odroczony dotyczący straty podatkowej oddziału	0	3 438
Spisanie aktywa na podatek odroczony dotyczący wyodrębnionego znaku towarowego	0	5 264
Odpis aktualizujący dot. zadłużenia z tyt. pożyczki udzielonej Spółce zależnej	5 624	0
Różnice pozostałe	-40	890
Podatek według efektywnej stawki podatkowej wynoszącej 56,85% (2017: -307,25%)	9 298	10 385
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w rachunku zysków i strat	9 298	10 385

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

15.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

	<i>Bilans</i>		<i>Rachunek zysków i strat za rok zakończony</i>	
	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Wycena kaucji według zamortyzowanego kosztu	210	88	121	4
Odsetki	586	510	76	312
Rozliczenie robót długoterminowych	53 688	20 214	33 474	14 502
Różnice pomiędzy amortyzacją bilansową a podatkową	5 851	6 033	-182	271
Rezerwa Torpol Norge	0	0	0	0
Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne (przez kapitał)	27	38	0	0
Kary umowne	0	0	0	-2 286
Inne	670	5	665	0
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	61 032	26 888	34 154	12 803
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odprawy emerytalne jednostki	213	202	11	18
Rezerwa na koszty kontraktów	0	0	0	-1 581
Różnica między amortyzacją bilansową a podatkową aportu w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa	0	0	0	-6 581*
Odsetki od nie zapłaconych zobowiązań	39	168	-129	-171
Niezapłacone zobowiązania	52	52	0	0
Niewypłacone wynagrodzenia i świadczenia ZUS	477	352	125	79
Odpisy aktualizujące należności	2 070	1 038	1 032	-1 454
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	0	0	0	0
Odpis aktualizujący wartość inwestycji	31	31	0	-381
Rezerwa na naprawy gwarancyjne	525	392	133	0
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	782	604	178	103
Rezerwa na badanie sprawozdania finansowego	10	9	1	-15
Rezerwa na premie dla zarządu i nagrodę roczną	1 067	78	989	-16
Rozliczenie robót długoterminowych	28 475	14 214	14 261	1 849
Wycena kaucji według zamortyzowanego kosztu	1	1	0	0
Straty na kontraktach	196	0	196	-39
Aktywo na stratę podatkową	29 146**	21 001	8 145	10 954
Inne	63	149	-86	100
Aktywa brutto z tytułu podatku odroczonego	63 147	38 291	24 856	2 865
Obciążenie z tytułu odroczonego podatku dochodowego			9 298	9 938
Aktywa/Rezerwa netto z tytułu podatku odroczonego:	2 115	11 403		

Zmiany podatku odroczonego odniesione na inne całkowite dochody w 2018 roku to 11 tysięcy złotych (5 tysięcy złotych w 2017 roku).

*Aport zorganizowanej części przedsiębiorstwa do spółki Torpol MS Sp. z o.o. (dawniej MW LEGAL 5 Sp. z o.o.) został wniesiony w dniu 8 grudnia 2011 roku. Przy ustalaniu aktywów z tytułu podatku odroczonego od różnicy przejściowej wynikającej z różnej wyceny podatkowej oraz księgowej aktywów i zobowiązań składających się na zorganizowaną część przedsiębiorstwa Zarząd Spółki wziął pod uwagę otrzymane pozytywne interpretacje podatkowe Ministra Finansów, a także oszacował, że Spółka w przyszłych latach osiągnie wystarczające dochody, które umożliwią zrealizowanie tego aktywa. Powyższe aktywo z tytułu podatku odroczonego wynosiło 6 581 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2016 roku. W związku ze zmianą ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawa weszła w życie 1 stycznia 2018 roku) Zarząd Spółki dokonał szczegółowej analizy skutków prawnych i podatkowych nowelizacji ustawy.

Na tej podstawie w grudniu 2017 roku została podjęta uchwała o spisaniu aktywa dotyczącego wyodrębnionego znaku towarowego w wysokości 5 264 tysiące złotych.

** Kwota dotyczy następujących okresów: 6 641 tysięcy złotych – rok 2016; 14 359 tysięcy złotych – rok 2017; 8 146 tysięcy złotych – rok 2018. Spółka nie utworzyła aktywa na stratę podatkową zagranicznego oddziału od skumulowanej straty podatkowej 69 091 tysięcy NOK.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

16. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Spółka tworzy taki fundusz i dokonuje okresowych odpisów w wysokości zgodnie z aneksem nr 5 do Regulaminu Wynagradzania pracowników Torpol S.A. z dnia 14 grudnia 2004 roku 10% podstawy do dokonania odpisu zarówno w roku 2018 jak i w okresie porównawczym. Celem Funduszu jest finansowanie działalności socjalnej Spółki, oraz pozostałych kosztów socjalnych.

Spółka skompensowała aktywa Funduszu ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Spółki. W związku z powyższym, saldo netto na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 0 złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku 0 złotych).

Tabele poniżej przedstawiają analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Środki trwale wniesione do Funduszu	0	0
Pożyczki udzielone pracownikom	0	0
Środki pieniężne	30	0
Zobowiązania z tytułu Funduszu	30	0
Saldo po skompensowaniu	0	0
	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Odpisy na Fundusz w okresie obrotowym	184	162

17. Rzeczowe aktywa trwale

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018

	<i>Grunty</i>	<i>Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej</i>	<i>Urządzenia techniczne i maszyny</i>	<i>Środki transport</i>	<i>Inne środki trwale</i>	<i>Środki trwale w budowie</i>	<i>Zaliczki na środki trwale w budowie</i>	<i>Razem</i>
<u>Wartość początkowa brutto środków trwałych</u>								
1 stycznia 2018	2 835	6 239	103 807	48 689	2 449	9 888	7 439	181 346
Zwiększenia, w tym:	0	0	7 439	4 273	873	6 166	3 416	22 167
Nabycie	0	0	7 439	4 273	873	6 216	3 416	22 217
Transfery	0	17	1 213	13 882	24	-15 186	0	-50
Zmniejszenia, w tym:	0	25	76	1 324	5	108	0	1 538
Likwidacja i sprzedaż	0	25	76	1 324	5	158	0	1 588
31 grudnia 2018	2 835	6 231	112 383	65 520	3 341	760	10 855	201 925
<u>Umorzenie środków trwałych</u>								
1 stycznia 2018	0	1 233	37 666	31 198	1 774	0	0	71 871
Zwiększenia, w tym:	0	282	9 743	5 307	466	0	0	15 798
Amortyzacja okresu	0	282	9 751	5 307	466	0	0	15 806
Transfery	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	10	76	1 302	5	0	0	1 393
Likwidacja i sprzedaż	0	10	76	1 302	5	0	0	1 393
31 grudnia 2018	0	1 505	47 333	35 203	2 235	0	0	86 276
<u>Wartość netto</u>								
Saldo otwarcia	2 835	5 006	66 141	17 491	675	9 888	7 439	109 475
Saldo zamknięcia	2 835	4 726	65 050	30 317	1 106	760	10 855	115 649

Wartość bilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 53 284 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 53 967 tysięcy złotych). Wartość bilansowa środków transportu użytkowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku na mocy umów leasingu finansowego wynosi 13 615 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 9 943 tysięcy złotych).

Na dzień 31 grudnia 2018 Spółka ustanowiła zabezpieczenie na aktywach trwałych w postaci:

- zastawu na środkach trwałych o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 20 621 tysięcy złotych (zabezpieczenie umów kredytowych z Bankiem PEKAO S.A. oraz Bankiem BGK, zabezpieczenie umowy pożyczki TF Silesia sp. z o.o.),
- przewłaszczenia maszyn i urządzeń oraz środków transportu o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 3 941 tysięcy złotych (zabezpieczenie umowy o okresowe udzielanie gwarancji kontraktowych z PZU S.A.).

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2017 Spółka ustanowiła zabezpieczenie na aktywach trwałych w postaci:

- zastawu na środkach trwałych o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 8.800 tysięcy złotych (zabezpieczenie umów kredytowych z Bankiem PEKAO S.A. oraz Bankiem Handlowym w Warszawie S.A.),
- przewłaszczenia maszyn i urządzeń oraz środków transportu o łącznej wartości zgodnej z sumą ubezpieczenia 3.941 tysięcy złotych (zabezpieczenie umowy o okresowe udzielanie gwarancji kontraktowych z PZU S.A.).

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie ustanowiono na rzeczowych aktywach trwałych innych niż opisane powyżej zabezpieczeń zobowiązań finansowych.

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	<i>Grunty</i>	<i>Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej</i>	<i>Urządzenia techniczne i maszyny</i>	<i>Środki transport</i>	<i>Inne środki trwale</i>	<i>Środki trwale w budowie</i>	<i>Zaliczki na środki trwale w budowie</i>	<i>Razem</i>
<u>Wartość początkowa brutto środków trwałych</u>								
1 stycznia 2017	2 835	7 572	96 710	49 181	2 046	8 417	0	166 761
Zwiększenia, w tym:	0	2	4 301	555	167	6 641	7 439	19 105
Nabycie	0	2	4 301	555	167	6 641	7 439	19 105
Transfery	0	0	4 782	0	388	-5 170	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	1 335	1 986	1 047	152	0	0	4 520
Likwidacja i sprzedaż	0	1 335	1 986	1 047	152	0	0	4 520
31 grudnia 2017	2 835	6 239	103 807	48 689	2 449	9 888	7 439	181 346
<u>Umorzenie środków trwałych</u>								
1 stycznia 2017	0	1 406	31 772	27 544	1 744	0	0	62 466
Zwiększenia, w tym:	0	324	7 879	4 606	182	0	0	12 991
Amortyzacja okresu	0	324	7 879	4 606	182	0	0	12 991
Transfery	0	0	0	0	0	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	497	1 985	952	152	0	0	3 586
Likwidacja i sprzedaż	0	497	1 985	952	152	0	0	3 586
31 grudnia 2017	0	1 233	37 666	31 198	1 774	0	0	71 871
<u>Wartość netto</u>								
Saldo otwarcia	2 835	6 166	64 938	21 637	302	8 417	0	104 295
Saldo zamknięcia	2 835	5 006	66 141	17 491	675	9 888	7 439	109 475

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

18. Zysk/strata przypadający na jedną akcję

Zysk/strata netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku/straty netto przypisanego akcjonariuszom Spółki za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Rozwodniony zysk netto na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez sumę średniej ważonej akcji zwykłych w danym okresie sprawozdawczym i wszystkich potencjalnych akcji rozwadniających.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Zysk/strata netto z działalności kontynuowanej	8 166	-13 765
Zysk/strata netto	8 166	-13 765
Liczba akcji w tysiącach sztuk	22 970	22 970
Średnioważona liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję w tysiącach sztuk	22 970	22 970
Zysk/strata netto w złotych na jedną akcję przypadający akcjonariuszom Spółki:		
podstawowy z zysku za okres	0,36	-0,60
podstawowy z zysku z działalności kontynuowanej	0,36	-0,60
rozwodniony z zysku za okres	0,36	-0,60
rozwodniony z zysku z działalności kontynuowanej	0,36	-0,60

W roku 2018 i w roku 2017 nie występowały instrumenty rozwadniające.

19. Aktualizacja wartości niefinansowych aktywów trwałych.

W roku 2018 oraz w roku 2017 Spółka nie dokonała aktualizacji wartości niefinansowych aktywów trwałych.

20. Leasing

20.1. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego

Spółka użytkuje część środków trwałych w ramach leasingu finansowego. Spółka ma możliwość zakupu wynajmowanego sprzętu za kwotę jego wartości rezydualnej na koniec obowiązywania umowy w cenie poniżej ceny rynkowej. Zobowiązania Spółki wynikające z umów leasingu finansowego są zabezpieczone prawami leasingodawców do składników aktywów objętych umową oraz w większości weksłami.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	<i>31 grudnia 2018</i> <i>Opłaty minimalne</i>	<i>31 grudnia 2017</i> <i>Opłaty minimalne</i>
W okresie 1 roku	13 530	12 374
W okresie od 1 do 5 lat	34 020	32 412
Powyżej 5 lat	14 322	18 213
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	61 872	62 999
Minus koszty finansowe	-5 985	-7 379
Zdyskontowana wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	55 887	55 620
krótkoterminowe	11 890	10 535
długoterminowe	43 997	45 085

Podsumowanie zestawienia umów leasingowych:

Kwota zadłużenia	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
Razem leasing PLN	50 274	53 197
Razem leasing EUR	268	581
Razem leasing EUR po przeliczeniu na PLN	1 152	2 423
Razem leasing NOK	10 315	0
Razem leasing NOK po przeliczeniu na PLN	4 461	0
Razem leasing - uzgodnienie do bilansu	55 887	55 620

20.2. Zobowiązania z tytułu umów leasingu operacyjnego

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony</i> <i>31 grudnia 2017</i>
W okresie 1 roku	1 771	750
W okresie od 1 do 5 lat	3 079	2 337
Powyżej 5 lat	0	0
	4 850	3 087

21. Aktywa niematerialne

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018

	<i>Znak towarowy</i>	<i>Inne aktywa niematerialne, w tym prace rozwojowe</i>	<i>Razem</i>
<u>Wartość początkowa brutto aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2018	2 200	1 995	4 195
Zwiększenia, w tym:	0	161	161
Nabycie	0	161	161
Transfery	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	10	10
Sprzedaż i likwidacja	0	10	10
31 grudnia 2018	2 200	2 146	4 346
<u>Umorzenie aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2018	2 200	1 386	3 586
Zwiększenia, w tym:	0	310	310
Amortyzacja okresu	0	310	310
Transfery	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	10	10
Sprzedaż i likwidacja	0	10	10
31 grudnia 2018	2 200	1 686	3 886
<u>Wartość netto</u>			
Saldo otwarcia	0	609	609
Saldo zamknięcia	0	460	460

Spółka posiada znak towarowy „Elmont”. Na dzień 31 grudnia 2018 roku znak był w całości umorzony.

Inne aktywa niematerialne posiadają określony okres użytkowania oszacowany na podstawie analizy ekonomicznego okresu użyteczności i są amortyzowane metodą liniową przez okres 2 - 8 lat. Aktywa niematerialne badane są pod kątem utraty wartości w przypadku zaistnienia przesłanek wskazujących na taką utratę. Spółka nie ustanowiła żadnych zabezpieczeń na aktywach niematerialnych.

W innych aktywach niematerialnych Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazuje prace rozwojowe o wartości 179 tysięcy złotych (31 grudnia 2017 roku: 239 tysięcy złotych) związane z opracowaniem technologii produkcji elementów wykorzystywanych w realizacji kontraktów budowlanych.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	<i>Znak towarowy</i>	<i>Inne aktywa niematerialne, w tym prace rozwojowe</i>	<i>Razem</i>
<u>Wartość początkowa brutto aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2017	2 200	1 897	4 097
Zwiększenia, w tym:	0	177	177
Nabycie	0	177	177
Transfery	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	79	79
Likwidacja	0	79	79
31 grudnia 2017	2 200	1 995	4 195
<u>Umorzenie aktywów niematerialnych</u>			
1 stycznia 2017	2 200	1 159	3 359
Zwiększenia, w tym:	0	278	278
Amortyzacja okresu	0	278	278
Transfery	0	0	0
Zmniejszenia, w tym:	0	51	51
Likwidacja	0	51	51
31 grudnia 2017	2 200	1 386	3 586
<u>Wartość netto</u>			
Saldo otwarcia	0	738	738
Saldo zamknięcia	0	609	609

22. Wartość firmy

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Elmont - Kostrzyn Wilkp. Sp. z o.o.	9 008	9 008
Torpol MS Sp. z o.o.*	0	0
Razem	9 008	9 008
	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Wartość firmy na początek okresu:	9 008	9 008
Zwiększenia z tytułu korekty wartości firmy w spółkach zależnych	0	0
Zmniejszenia z tytułu korekty wartości firmy w spółkach zależnych	0	0
Razem wartość bilansowa na koniec okresu:	9 008	9 008

*Wartość firmy Torpol MS Sp. z o.o. wynosi 410 złotych.

Test na utratę wartości firmy i aktywów trwałych

Zgodnie z zasadami MSR 36 Zarząd Torpol S.A. przeprowadził test na utratę wartości aktywów trwałych, w tym niepodlegającej amortyzacji wartości firmy powstałej po nabyciu spółki Elmont (połączenie w 2011 roku) w wysokości 9 008 tysięcy złotych. Test został przeprowadzony poprzez porównanie wartości bilansowej aktywów z wartością odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

W wyniku zakupu spółki Elmont (2008 rok) a także późniejszego połączenia z Torpol S.A. (2011 rok) zaistniała synergia, która spowodowała zwiększenie działalności związanej z robotami na kontraktach kolejowych oraz bezpośrednio związanymi z nimi robotami elektroenergetycznymi, które stanowią nieodłączny element każdego kontraktu kolejowego. Zarząd Spółki połączył segment „Infrastruktura elektroenergetyczna” z segmentem „Drogi kolejowe” kierując się podobieństwem cech gospodarczych, w tym m.in. podobieństwem procesów produkcyjnych oraz tą samą grupą odbiorców świadczonych usług. Segment „Infrastruktura elektroenergetyczna” na dzień 31 grudnia 2014 przestał istnieć. Wartość firmy analizowana jest zatem na poziomie ośrodka wypracowującego środki pieniężne, jaki stanowi segment kolejowy.

Wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne ustalono na podstawie wartości użytkowej. Wyliczenia te wykorzystują projekcje przepływów pieniężnych przed opodatkowaniem przyjęte w sześcioletnich budżetach finansowych zatwierdzonych przez Zarząd i wyrażone są w wartościach nominalnych.

Prognozowane przychody Spółki Torpol S.A. oszacowano na podstawie kontraktów, które Spółka Torpol S.A. posiada w swoim portfelu oraz na założeniu pozyskania nowych zleceń.

Analizowanym segmentem działalności Spółki jest budownictwo kolejowe, zatem kluczowym czynnikiem rozwoju Spółki będą inwestycje w infrastrukturę kolejową w Polsce. Zarząd zakłada wysokość prognozowanych przychodów w oparciu o ogłoszone plany inwestycyjne PKP PLK (Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku), udział spółki Torpol S.A. w rynku budownictwa kolejowego na poziomie 15% i prawdopodobieństwo pozyskania zleceń.

W okresie prognozy (2019-2023) Zarząd ponadto zakłada:

- średnią marżę brutto ze sprzedaży na poziomie 5,2%;
- nakłady inwestycyjne w latach 2019-2021 w łącznej wysokości 98,4 mln złotych (wspierając głównie segment robót torowych i sieciowych) oraz w kolejnych latach średnio 16 mln złotych rocznie, co obejmuje inwestycje o charakterze odtworzeniowym, konieczne do bieżącego utrzymania aktywów Spółki;
- amortyzację na poziomie nakładów inwestycyjnych w okresie rezydualnym;
- stopę dyskontową przed opodatkowaniem na poziomie 9,52%, liczonej jako średnioważony koszt kapitału własnego i obcego (WACC);
- stopę wzrostu wartości przepływów pieniężnych po okresie prognozy szczegółowej na poziomie 2,5%, odpowiadającemu poziomowi prognozowanej średniej inflacji;
- wartość zobowiązań oprocentowanych w wysokości 119,3 mln złotych;
- dyskonto z tytułu braku kontroli w wysokości 10%.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne obliczona na podstawie wartości użytkowej znacznie przekroczyła sumę wartości księgowej wartości firmy Elmont i aktywów trwałych spółki Torpol, które są związane z segmentem kolejowym.

Zdaniem Spółki, żadna racjonalna zmiana kluczowych założeń (przychód, marża, stopa dyskontowa) przyjętych do wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodka generującego środki pieniężne nie sprawi, że wartości bilansowe tego ośrodka przewyższą jego wartość odzyskiwalną.

23. Udział we wspólnych ustaleniach umownych

23.1. Wspólne działanie - NLF Torpol Astaldi spółka cywilna

Spółka posiada 50%-owy udział w spółce NLF Torpol Astaldi spółka cywilna z siedzibą w Łodzi zajmującej się działalnością w zakresie budowy dróg szynowych i kolei podziemnej. Udział w Spółce kwalifikowany jest jako wspólne działanie i ujmowany w sprawozdaniu jednostkowym zgodnie z udziałem w Spółce. Spółka NLF Torpol Astaldi spółka cywilna powołana została do prowadzenia kontraktu budowy dworca Nowa Łódź Fabryczna w imieniu konsorcjum, w którym Torpol S.A. posiada udział 40%. Finalnie całość uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów na kontrakcie dzielona jest na konsorcjantów w proporcjach do posiadanego udziału w konsorcjum.

23.2. Wspólne działanie – kontrakty realizowane w konsorcjach

Spółka realizuje kontrakty długoterminowe na podstawie umów konsorcjalnych jako lider konsorcjum bez tworzenia odrębnych jednostek. Spółka traktuje udział w takich kontraktach jako udział we wspólnych działaniach jeżeli występuje współkontrola zgodnie z MSSF 11. W związku z powyższym Spółka rozpoznaje w rachunku zysków i strat tylko część wynikającą z udziału w konsorcjum.

Spółka nie ujęła w bilansie aktywów i zobowiązań przypadających na Partnerów konsorcjum.

24. Pozostałe aktywa

24.1. Rozliczenia międzyokresowe w aktywach

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Podatki i opłaty	9	10
Gwarancje bankowe i ubezpieczeniowe*	4 487	8 321
Prenumeraty	75	48
Ubezpieczenia	4 227	6 229
Pozostałe koszty dotyczące przychodów roku następnego	2	14
Pozostałe	86	234
Razem	8 886	14 856
- krótkoterminowe	6 441	7 788
- długoterminowe	2 445	7 068

* Koszty z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych zawieranych w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów o usługi budowlane oraz usunięcia wad i usterek są rozliczane w koszty kontraktu w czasie jego trwania, a po zakończeniu kontraktu - do końca okresu gwarancyjnego. Koszty gwarancji dotyczące przyszłych okresów są ujmowane w ramach rozliczeń międzyokresowych w aktywach.

25. Aktywa trwale zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała aktywów trwałych zaklasyfikowanych do sprzedaży.

26. Świadczenia pracownicze

Spółka wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty odpraw emerytalnych w wysokości określonej przez Kodeks Pracy. W związku z tym Spółka na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalną firmę aktuarialną tworzy rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych. Kwotę tej rezerwy oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu obrotowego przedstawiono w poniższej tabeli:

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Na dzień 1 stycznia	868	744
Utworzenie rezerwy	262	140
Zyski i straty aktuarialne	-57	19
Koszty wypłaconych świadczeń	-91	-35
Na dzień 31 grudnia	982	868

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Główne założenia przyjęte przez aktuarusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Stopa dyskontowa (%)	3,13	3,31
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50	2,50
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń (%)	2,50	2,50

Wskaźnik rotacji pracowników został przyjęty na podstawie danych historycznych Spółki.

Analiza wrażliwości – wpływ na zobowiązanie z tytułu określonych świadczeń:

	<i>31 grudnia 2018</i>		<i>31 grudnia 2017</i>	
	<i>Wzrost</i>	<i>Spadek</i>	<i>Wzrost</i>	<i>Spadek</i>
Zmiana przyjętej stopy dyskontowej o jeden punkt procentowy	-94	112	-82	97
Zmiana współczynnika rotacji o jeden punkt procentowy	-40	44	-34	39
Zmiana wynagrodzenia o jeden punkt procentowy	122	-104	106	-86

27. Zapasy

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Materiały (według ceny nabycia)	57 413	60 295
Towary (według ceny nabycia)	19	574
Zaliczki na dostawy	280	0
Zapasy ogółem, według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia (kosztu wytworzenia) oraz wartości netto możliwej do uzyskania	57 712	60 869
Krótkoterminowe*	57 712	60 869
Długoterminowe	0	0

*Zapasy przewidziane są do wykorzystania w ciągu roku obrotowego.

W 2018 roku w Spółce nie było zmian odpisów aktualizujących wartość zapasów (w 2017 roku nie było zmian odpisów aktualizujących).

Żadna kategoria zapasów nie stanowiła zabezpieczenia kredytów lub pożyczek w 2018 roku oraz w 2017 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku ani na dzień 31 grudnia 2017 roku nie było zapasów wycenianych w cenie sprzedaży netto.

28. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

Należności długoterminowe

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności finansowe:		
Należności długoterminowe z tyt. kwot zatrzymanych	26	79
Kaucje zabezpieczające utrzymywane na rachunkach bankowych	9 767	7 364
Należności długoterminowe ogółem	9 793	7 443

Należności krótkoterminowe

	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Należności finansowe:		
Należności z tytułu dostaw i usług:	295 962	237 435
Od jednostek pozostałych	295 913	236 637
Od jednostek powiązanych	49	798
Pozostałe należności finansowe	2 610	3 689
Kaucje zabezpieczające utrzymywane na rachunkach bankowych	549	111
Należności z tytułu sprzedaży środków trwałych	0	0
Kaucje z tytułu zawartych umów handlowych	2 061	3 578
Należności niefinansowe:		
Należności z tytułu podatku dochodowego	0	0
Aktywa z umów z klientami i inne niezafakturowane przychody	283 674	102 015
Aktywa z tytułu umów z klientami *	282 568	102 015
Inne niezafakturowane przychody	1 106	0
Pozostałe należności niefinansowe	8 793	20 090
Wypłacone zaliczki	2 370	12 495
Pozostałe należności od jednostek powiązanych	0	0
VAT naliczony do rozliczenia w kolejnych okresach	5 548	5 105
Inne należności	875	2 490
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności ogółem netto	591 039	363 229
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	13 650	7 879
Odpis aktualizujący inne należności	294	294
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności brutto	604 983	371 402

* dotyczą rozliczenia kontraktów budowlanych

Należności z tytułu dostaw i usług nie są oprocentowane i mają zazwyczaj 30-60-dniowy termin płatności.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku kwota należności, na których ustanowiono cesję będącą zabezpieczeniem umów kredytowych oraz umowy pożyczki wyniosła 243 879 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 118 770 tysięcy złotych).

Spółka wykonuje swoje usługi przede wszystkim na rzecz jednostek publicznych oraz pozyskujących środki z funduszy publicznych, w tym funduszy unijnych. Każde pozyskane zamówienie poprzedzone jest procedurą przetargową. Dzięki temu ryzyko kredytowe oceniane jest jako niskie.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Należności z tytułu dostaw i usług (brutto) o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Do jednego miesiąca	175 025	165 363
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	118 870	67 760
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	0	0
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	77	182
Powyżej 1 roku	1 358	0
Należności przeterminowane	14 282	12 009
Należności ogółem (brutto)	309 612	245 314
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	13 650	7 879
Należności netto	295 962	237 435

Należności z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Przeterminowane do jednego miesiąca	263	962
Przeterminowane powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	814	594
Przeterminowane powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	340	2 326
Przeterminowane powyżej 6 miesięcy do 1 roku	3 894	4 313
Przeterminowane powyżej 1 roku	8 971	3 814
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług brutto	14 282	12 009
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	13 515	7 879
Przeterminowane należności z tytułu dostaw i usług netto	767	4 130

Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności z tytułu dostaw i usług:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia	7 879	16 249
Zwiększenie	6 317	4 579
Zmiany w strukturze grupy Kapitałowej	0	0
Wykorzystanie	0	0
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	- 546	-12 949
Reklasyfikacja do rezerwy na koszty	0	0
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia	13 650	7 879

Poniżej przedstawiono analizę należności z tytułu dostaw i usług, które na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku były przeterminowane, ale nie uznano iż utraciły wartość i nie objęto odpisem.

	<i>Razem</i>	<i>Bieżące</i>	<i>Przeterminowane, lecz ściągalne</i>				
			<i>< 30 dni</i>	<i>30–90 dni</i>	<i>90–180 dni</i>	<i>180–360 dni</i>	<i>>360 dni</i>
31 grudnia 2018	295 962	295 198	126	75	164	184	215
31 grudnia 2017	237 435	233 306	654	593	1 477	1 148	257

29. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Spółki na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Na dwóch z kontraktów środki zgromadzone na rachunkach bankowych przeznaczone są wyłącznie na realizację danego kontraktu.

1) Na jednym z kontraktów budowlanych wypływ środków z rachunków potwierdza Partner Konsorcjum. Jednocześnie Torpol S.A. ma wpływ na wypłatę środków przynależnych Partnerowi Konsorcjum. W związku z aneksem do umowy rachunku bankowego w grudniu 2016 roku rachunek Konsorcjum zmienił status z rachunku powierniczego na rachunek bankowy. W efekcie Spółka poczynając od dnia 31 grudnia 2018 roku prezentuje 100% środków zgromadzonych na tym rachunku. Saldo wyżej opisanych środków pieniężnych prezentowanych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty wynosiło:

- na dzień 31 grudnia 2018 roku 894 tysiące złotych,
- na dzień 31 grudnia 2017 roku 10 463 tysiące złotych

2) Na drugim z kontraktów budowlanych wypływ środków z rachunków powierniczych realizowany jest na podstawie przygotowanej szczegółowej dokumentacji pozytywnie, pisemnie zweryfikowanej przez Doradcę Technicznego.

Saldo środków pieniężnych prezentowanych jako środki pieniężne i ich ekwiwalenty na wyżej opisanym kontrakcie wynosiło:

- na dzień 31 grudnia 2018 roku 0 złotych,
- na dzień 31 grudnia 2017 roku 0 złotych.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Środki pieniężne w banku i w kasie	33 339	183 987
Lokaty krótkoterminowe	0	0
Inne środki pieniężne	0	0
Razem	33 339	183 987
W tym kwoty na realizację konkretnych kontraktów	894	10 463

30. Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania z przepływów pieniężnych

Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi ze sprawozdania przepływów pieniężnych przedstawia poniższa tabela:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
1. Pozycja "pozostałe" - przepływy z działalności operacyjnej:	29 730	-616
-korekta – zmiana stanów odpisów związanych z pożyczką udzieloną Torpol Norge AS	22 274	0
-korekta – odpis na należność dotyczącą spłaty gwarantowanego kredytu DNB Bank Polska S.A.	7 343	0
-korekta – kapitał własny	113	-616
2. Pozycja "pozostałe" - przepływy z działalności inwestycyjnej:	-1 336	-603
- korekta – rachunkowość komponentów	-1 336	-603
3. Pozycja "pozostałe" - przepływy z działalności finansowej:	-4 670	9 152
-korekta – leasing zwrotny	2 673	9 152
-korekta – spłata gwarantowanego kredytu DNB Bank Polska S.A.	- 7 343	0
4. Pozycja "Zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami"	-229 905	-79 831
-bilansowa zmiana stanu należności i aktywów z tytułu umów z klientami	-230 160	-67 616
-korekta należności – naliczone odsetki i pożyczki	187	1 839
- korekta wycena forward, opcje	68	-68
- korekta należności – podatek dochodowy	0	-13 986
5. Pozycja "Zmiana stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek"	-12 117	188 613
-bilansowa zmiana stanu zobowiązań i zobowiązań z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów	-8 447	183 487
-korekta zobowiązań – wycena	0	2 885

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

-korekta zobowiązań – zobowiązania inwestycyjne	9	3 884
-korekta zobowiązań – odsetki	-741	-325
-korekta zobowiązań – leasing	-2 938	-1 318
6. Pozycja "Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych"	17 774	-763
-bilansowa zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	17 785	-728
-korekta – aktywo na podatek odroczone nierozliczone przez wynik	-11	-35
7. Pozycja "Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych"	-8 556	-15 389
-bilansowa zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	-6 025	-5 051
-korekta - amortyzacja	-16 116	-13 269
-korekta – sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych	0	-66
-korekta – zysk na działalności inwestycyjnej	-157	-58
-korekta – zobowiązania inwestycyjne	-9	-3 884
-korekta – naprawy rewizyjne	1 336	602
-korekta – leasing finansowy	12 415	11 866
-korekta – zaliczka na ŚT	0	-5 529

31. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

W 2018 roku Spółka nie deklarowała i nie wypłaciła dywidendy.

Zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 6 czerwca 2017 roku zysk Spółki za rok kończący się 31 grudnia 2016 został przeznaczony: 5 253 900,98 złotych na zwiększenie kapitału rezerwowego, 10 106 800,00 złotych na wypłatę dywidendy. Dzień dywidendy został ustalony na 10 (dziesiąty) dzień liczony od dnia następującego po dniu podjęcia uchwały w sprawie podziału zysku netto wypracowanego przez Spółkę w roku obrotowym 2016. Dywidenda została wypłacona 30 września 2017 roku.

32. Kapitał podstawowy i kapitały zapasowe/ rezerwowe

32.1. Kapitał podstawowy

Kapitał akcyjny	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
TF Silesia Sp. z o.o.	1 746	1 746
Nationale-Nederlanden OFE	400	440
PKO TFI	404	395
NN Investment Partners TFI S.A.	377	-
Pozostali	1 667	2 013
Razem	4 594	4 594

32.1.1 Wartość nominalna udziałów/akcji

1 lipca 2014 roku nastąpił przydział akcji Torpol S.A. w ramach pierwszej oferty publicznej, w której dotychczasowy właściciel Polimex – Mostostal sprzedał wszystkie posiadane akcje. W ramach oferty publicznej inwestorom zostało zaoferowanych 15 570 000 akcji serii A, tj. wszystkie akcje należące dotychczas do Polimex – Mostostal S.A. oraz 7 400 000 prawa do akcji serii B. Akcje serii A oraz akcje serii B dają te same prawa. Cena nominalna oferowanego akcji i praw do akcji to 8 złotych. Pierwsze notowanie akcji i praw do akcji Torpol S.A. na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. odbyło się 8 lipca 2014 roku.

W dniu 22 sierpnia 2014 roku Spółka powzięła informację z danych Centralnej Informacji Krajowego Rejestru Sądowego o wydaniu przez Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego postanowienia o rejestracji podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w związku

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

z emisją 7 400 000 akcji serii B oraz wykreśleniu ówczesnego, jedyne go akcjonariusza Polimex-Mostostal S.A. Po zarejestrowaniu podwyższenia kapitał zakładowy Spółki wynosi 4 594 tysięcy złotych i dzieli się na 15 570 000 akcji serii A oraz 7 400 000 akcji serii B (łącznie 22 970 000 akcji w pełni opłaconych) o wartości nominalnej 0,20 zł każda. Wszystkie wyemitowane akcje są akcjami zwykłymi, na okaziciela, dającymi prawo do 1 głosu.

W roku 2018 i w roku 2017 nie było zmian w kapitale zakładowym Spółki.

Zgodnie ze statutem Spółki do kompetencji Walnego Zgromadzenia należy podejmowanie uchwał w sprawie podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego.

32.1.2 Akcjonariusze o znaczącym udziale

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
TF Silesia Sp. z o.o.		
udział w kapitale	38%	38%
udział w głosach	38%	38%
Nationale-Nederlanden OFE		
udział w kapitale	8,71%	9,58%
udział w głosach	8,71%	9,58%
PKO TFI		
udział w kapitale	8,79%	8,59%
udział w głosach	8,79%	8,59%
NN Investment Partners TFI S.A.*		
udział w kapitale	8,21%	-
udział w głosach	8,21%	-

*zawiadomienie o zajściu zdarzenia, w wyniku którego podmiot stał się posiadaczem akcji dających więcej niż 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Spółki miało miejsce w Raportcie Bieżącym nr 20/2018 z dnia 24 lipca 2018 roku

32.2. Pozostałe kapitały rezerwowe i zapasowe

	<i>Pozostałe kapitały rezerwowe*</i>	<i>Nadwyżka ze sprzedaży akcji poniżej ich wartości nominalnej</i>	<i>Pozostały kapitał zapasowy</i>	<i>Razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2018	138 711	54 617	4 301	197 629
Zwiększenie kapitału rezerwowego/zapasowego z tytułu podziału zysku	0	0	0	0
Na dzień 31 grudnia 2018	138 711	54 617	4 301	197 629
Na dzień 1 stycznia 2017	133 457	54 617	4 301	192 375
Zwiększenie kapitału rezerwowego/zapasowego z tytułu podziału zysku	5 254	0	0	5 254
Na dzień 31 grudnia 2017	138 711	54 617	4 301	197 629

*Pozycja składa się głównie z zysków z lat ubiegłych oraz niepodlegającego podziałowi kapitału z połączenia.

Pozostałe kapitały rezerwowe zgodnie ze Statutem Spółki Akcyjnej tworzone są na pokrycie szczególnych strat lub wydatków.

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

32.3. Dywidendy wypłacone. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych od dnia przekształcenia w spółkę akcyjną, Spółka jest obowiązana utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przeznacza się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu Spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego Spółki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie. Jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Spółka spełniła wymogi w zakresie wysokości kapitału zapasowego przewidziane w Kodeksie Spółek Handlowych.

Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty. Zysk rozdziela się w stosunku do liczby akcji. Jeżeli akcje nie są całkowicie pokryte, zysk rozdziela się w stosunku do dokonanych wpłat na akcje (art. 347 KSH). Zgodnie z § 20 ust. III Statutu Spółki, zysk pozostały po dokonaniu obowiązkowych odpisów przeznaczony jest w pierwszej kolejności na pokrycie straty za lata ubiegłe.

Zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 27 lipca 2018 roku strata Spółki poniesiona w roku 2017 w wysokości 13 765 313,21 złotych zostanie pokryta zyskami osiągniętymi przez Spółkę w latach przyszłych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku istnieje ograniczenie dotyczące wypłaty dywidendy wynikające z umów finansowych z bankiem Bankiem Gospodarstwa Krajowego. W umowach z Bankiem Gospodarstwa Krajowego znajduje się zapis, że Zleceniodawca wypłaci dywidendę, o ile będą spełnione warunki finansowania określone w umowie przed i po wypłacie dywidendy (brak przypadków niedotrzymania warunków umowy). Dywidenda może zostać wypłacona także w sytuacji, w której wystąpi niespełnienie warunków finansowania i BGK wcześniej wyrazi zgodę na wypłatę dywidendy oraz poinformuje, że nie skorzysta z zastosowania sankcji przewidzianych w umowie z tytułu niedotrzymania warunków umowy.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie ma decyzji co do wnioskowania o wypłacie dywidendy za 2018 rok.

33. Informacja o emisji, wykupie i spłacie dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W dniu 30 lipca 2015 roku Spółka podjęła uchwałę w sprawie emisji obligacji serii A.

W dniu 31 lipca 2015 roku zarząd Spółki, na podstawie zbudowanej książki popytu podjął uchwałę w sprawie przydziału 40 000 obligacji serii A o wartości nominalnej 1 tysiąc złotych i o łącznej wartości 40 milionów złotych.

W dniu 6 sierpnia 2015 roku (dzień emisji) obligacje serii A zostały wprowadzone do Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych i w związku z powyższym w tej dacie zostały zapisane na rachunkach inwestorów. Obligacje są obligacjami zwykłymi, niezabezpieczonymi, zdematerializowanymi, na okaziciela i zostały wyemitowane w trybie art. 33 pkt 2 ustawy o obligacjach z dnia 15 stycznia 2015 roku (Ustawa o obligacjach). Z tytułu obligacji przysługują wyłącznie świadczenia pieniężne. Wykup obligacji nastąpi w terminie 36 miesięcy od dnia ich przydziału. Spółka posiada prawo wcześniejszego wykupu obligacji na zasadach określonych w warunkach emisji obligacji. Oprocentowanie obligacji zostało ustalone na poziomie WIBOR 6M + 2% i będzie

wypłacane w sześciomiesięcznych okresach odsetkowych z zastrzeżeniem, iż z uwagi na dostosowanie okresów odsetkowych do półrocznych okresów kalendarzowych pierwszy i ostatni okres odsetkowy zostały ustalone na okres inny niż sześciomiesięczny. Obligacje nie są zabezpieczone.

Spółka zobowiązała się do utrzymania poniższych wskaźników finansowych:

- wskaźnik zadłużenia netto rozumianego jako stosunek zadłużenia finansowego netto do EBITDA nie będzie większy niż 4.0x na koniec każdego okresu 12 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca oraz 31 grudnia każdego roku,
- wskaźnik kapitałowy (rozumiany jako stosunek kapitału własnego do wartości aktywów ogółem) będzie na poziomie nie niższym niż 20% na koniec każdego okresu 12 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca oraz 31 grudnia każdego roku.

W dniu 2 listopada 2015 roku Spółka powzięła informację o podjęciu uchwały przez spółkę BondSpot S.A. w sprawie wprowadzenia obligacji do alternatywnego systemu obrotu na Catalist.

W dniu 29 maja 2017 roku Zarząd TORPOL S.A. podjął decyzję o zamiarze dokonania przedterminowego wykupu wszystkich obligacji serii A na żądanie Spółki. Dzień ustalenia świadczeń z tytułu wcześniejszego wykupu obligacji został wyznaczony na 22 czerwca 2017 roku, a dzień wcześniejszego wykupu miał miejsce 28 czerwca 2017 roku. Wykupem zostały objęte wszystkie tj. 40.000 obligacji serii A o wartości nominalnej 1 tysiąc złotych (Obligacje). Obligacje zostały wykupione zgodnie z punktem 10.1 Warunków Emisji obligacji serii A (WEO).

34. Oprocentowane kredyty bankowe i pożyczki

	<i>Termin spłaty</i>	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Krótkoterminowe			
Kredyt w rachunku kredytowym (Bank Gospodarstwa Krajowego)	31 sierpnia 2019	50 000	0
Towarzystwo Finansowe SILESIA Sp. z o.o.	31 października 2019	4 000	0
Towarzystwo Finansowe SILESIA Sp. z o.o	31 października 2020	4 000	0
Odsetki		41	0
Razem		58 041	0

Spółka (jako pożyczkodawca) zawarła w latach 2016-2018 umowy pożyczki, na podstawie których po uzyskaniu uprzedniej zgody pożyczkodawcy uruchamiane są transze pożyczek do wysokości przyznanego limitu. Na dzień 31.12.2018 r. wykorzystanie pożyczek wyniosło:

- 1) Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.: 3 400 tysiące PLN*
- 2) Torpol Norge AS: 51 500 tysięcy NOK**
- 3) Torpol d.o.o. : 118 tysięcy HRK

* z dniem 30 stycznia 2019 roku konwersja zadłużenia na kapitał

**w całości objęta odpisem aktualizacyjnym

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Lp.	Bank kredytujący / pożyczkodawca	Kwota i waluta kredytu wg umowy (w tysiącach)	Zadłużenie z tytułu kredytu / pożyczki - krótkoterminowe (w tysiącach)	Zadłużenie z tytułu odsetek – waluta (w tysiącach)	Termin spłaty	Rodzaj kredytu	Oprocentowanie	Zabezpieczenie kredytu		
								Zastawy rejestrowe	Hipoteki	Cesje/Poręczenia / Weksle / Oświadczenia
1	Bank Gospodarstwa Krajowego	55 000 PLN	50 000 PLN	0 PLN	31 sierpnia 2019	kredyt w rachunku kredytowym	WIBOR 1M + marża Banku	brak	brak	1) pełnomocnictwo do rachunków w Banku, 2) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art.. 777 par. 1 punkt 5 Kcp do kwoty 82 500 tysięcy PLN, 3) cesja wierzytelności do max. wysokości 55 000 tysięcy PLN z finansowanego kontraktu.
2	Bank Gospodarstwa Krajowego	20 000 PLN	0 PLN	0 PLN	26 stycznia 2020	kredyt w rachunku bieżącym	WIBOR 1M + marża Banku	zastaw rejestrowy na palownicy kolejowej typu PV 15PRP oraz zastaw na profilarce do tłuczni USP5000C wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej	brak	1) pełnomocnictwo do rachunków w Banku, 2) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art.. 777 par. 1 punkt 5 Kcp do kwoty 30.000 tysięcy PLN
3	Bank PEKAO S.A.	20 000 PLN	0 PLN	3 PLN	31 lipca 2019	kredyt w rachunku bieżącym	WIBOR 1M + marża Banku	zastaw rejestrowy na 3 transporterach materiałów sypkich MFS 40 oraz na 25 wagonach 412 Za wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej	brak	1) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową, 2) pełnomocnictwo do rachunków w Banku, 3) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art.. 777 pat. 1 pkt 5 Kpc do kwoty 24 000 tysiące PLN
4	mBank S.A. (współkredytobiorcą jest Torpol Oil & Gas Sp. z o.o.	15 000 PLN	0 PLN	8 PLN	8 marca 2019	kredyt w rachunku bieżącym	WIBOR ON + marża Banku	brak	brak	1) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową Torpol S.A. 2) weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową Torpol Oil & Gas Sp. z o.o.. 3) solidarna odpowiedzialność Torpol S.A. i Torpol Oil & Gas Sp. z o.o.
5	TF Silesia Sp. z o.o.	8 000 PLN	8 000 PLN	30 PLN	31 października 2019, 31 października 2020	pożyczka	WIBOR 1M + marża	zastaw rejestrowy na zgrzewarce na podwoziu DAF, oczyszczarce tłuczni, 3 transporterach materiałów sypkich MFS 40 wraz z cesją praw z polis ubezpieczeniowych	brak	1) świadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie art.. 777 par. 1 punkt 5 Kcp do kwoty 12.000 tysięcy PLN, 2) weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową
Razem PLN		118 000 PLN	58 000 PLN	41 PLN						

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

35. Rezerwy

35.1. Zmiany stanu rezerw

	<i>Rezerwy na naprawy gwarancyjne</i>	<i>Świadczenia po okresie zatrudnienia</i>	<i>Rezerwa na sprawę sporną</i>	<i>Rezerwa na koszty kontraktów</i>	<i>Rezerwa na straty na kontraktach</i>	<i>Ogółem</i>
Na dzień 1 stycznia 2018	2 061	868	113	1 250	0	4 292
Utworzone w ciągu roku obrotowego	700	184	0	0	1 031	1 915
Wykorzystane	0	70	0	0	0	70
Rozwiązane	0	0	113	948	0	1 061
Na dzień 31 grudnia 2018	2 761	982	0	302	1 031	5 076
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2018	2 761	47	0	302	1 031	4 141
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2018	0	935	0	0	0	935
Razem	2 761	982	0	302	1 031	5 076
Na dzień 1 stycznia 2017	2 061	744	10 062	1 250	204	14 321
Utworzone w ciągu roku obrotowego	0	162	1 555	0	0	1 717
Wykorzystane	0	38	0	0	204	242
Rozwiązane	0	0	11 504	0	0	11 504
Na dzień 31 grudnia 2017	2 061	868	113	1 250	0	4 292
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2017	2 061	70	113	1 250	0	3 494
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2017	0	798	0	0	0	798
Razem	2 061	868	113	1 250	0	4 292

Spółka tworzy rezerwy metodą szczegółowej identyfikacji analizując ryzyko związane z poszczególnymi transakcjami.

Spółka tworzy rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych w oparciu o poziom napraw gwarancyjnych odnotowanych w latach ubiegłych. Spółka na dzień 31 grudnia 2018 roku wykazała rezerwę na koszty przewidywanych napraw gwarancyjnych w kwocie 2 761 tysięcy złotych (2017 rok: 2 061 tysięcy złotych).

35.2. Inne rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka nie utworzyła innych rezerw.

36. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe, pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

36.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania finansowe oraz pozostałe zobowiązania

Zobowiązania długoterminowe

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Rezerwy	935	798
Zobowiązania finansowe:		
Oprocentowane kredyty i pożyczki	4 000	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	63 395	57 671
Zobowiązania z tytułu leasingu	43 997	45 085
Zobowiązania finansowe inne	5 650	5 531
Zobowiązania z tytułu kwot zatrzymanych	13 748	7 055
Razem	68 330	58 469

Zobowiązania krótkoterminowe

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Zobowiązania finansowe:		
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	264 752	210 324
Wobec jednostek powiązanych	342	1 333
Wobec jednostek pozostałych	264 410	208 991
Kredyty i pożyczki	54 041	0
Pozostałe zobowiązania finansowe	16 750	18 332
Zobowiązania z tytułu leasingu	11 890	10 535
Zobowiązania z tyt. zakupu środków trwałych	31	40
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	4 130	3 021
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	699	4 736
Zobowiązania niefinansowe:		
Podatek dochodowy od osób prawnych	0	0
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami i przychodów przyszłych okresów	5 237	21 156
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	1 934	19 242
Rozliczenie międzyokresowe przychodów	3 303	1 914
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	187 170	238 268
Podatek VAT	48 774	21 377
Podatek dochodowy od osób fizycznych	1 280	896
Pozostałe z tytułu podatków ceł i ubezpieczeń społecznych	4 079	2 969
Zaliczki otrzymane na dostawy	132 385	212 828
Inne zobowiązania	652	198
Rozliczenia międzyokresowe (nota 36.2)	26 475	14 660
Rezerwy (nota 35.1)	4 141	3 494
Razem	558 566	506 234

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Zasady i warunki płatności powyższych zobowiązań:

- Transakcje z podmiotami powiązаныmi są zawierane na warunkach rynkowych (typowe transakcje handlowe).
- Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są oprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach 30 dniowych.
- Zobowiązanie publicznoprawne są płacone zgodnie z terminami płatności regulowanymi przez polskie przepisy prawa. Zobowiązania w stosunku do pracowników są regulowane do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczą koszty wynagrodzeń.
- Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane na podstawie zaakceptowanych not odsetkowych.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług o pozostałym od dnia bilansowego okresie spłaty:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Do jednego miesiąca	160 669	139 626
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	71 519	56 703
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 832	5 035
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	16 577	1 048
Powyżej 1 roku	7 530	2
Zobowiązania przeterminowane	5 625	7 910
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług ogółem	264 752	210 324

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług wg długości okresu przeterminowania:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Przeterminowane do jednego miesiąca	3 197	2 225
Przeterminowane powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	610	963
Przeterminowane powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	988	3 499
Przeterminowane powyżej 6 miesięcy do 1 roku	259	1 222
Przeterminowane powyżej 1 roku	571	1
Zobowiązania przeterminowane ogółem	5 625	7 910

36.2. Rozliczenia międzyokresowe w pasywach

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Rozliczenia międzyokresowe kosztów z tytułu:		
Niewykorzystanych urlopów	4 148	3 252
Premii i nagród	5 617	411
Badania sprawozdania finansowego	50	50
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów dot. podwykonawców	16 147	10 682
Sprawy sporne	437	175
Pozostałe	76	90
Razem	26 475	14 660
- krótkoterminowe	26 475	14 660
- długoterminowe	0	0

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

37. Zobowiązania warunkowe

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Zobowiązania z tytułu gwarancji bankowych i ubezpieczeniowych	612 410	672 688
Poręczenia	0	6 300
Weksle własne	2 500	2 500
Umowy trójstronne	9 209	15 032
Inne zobowiązania warunkowe	1 337	17 155
Razem zobowiązania warunkowe	625 456	713 675

Zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń to przede wszystkim gwarancje wystawione przez banki i towarzystwa ubezpieczeniowe na rzecz kontrahentów Spółki na zabezpieczenie ich roszczeń w stosunku do Spółki z tytułu realizowanych kontraktów budowlanych. Instytucjom finansowym przysługuje roszczenie zwrotne z tego tytułu wobec Spółki. Ewentualny przewidywany czas wypływów środków pieniężnych trudno określić. Zobowiązania warunkowe z tytułu umów trójstronnych to przede wszystkim zobowiązania z tytułu solidarnej odpowiedzialności za zobowiązania spółek zależnych wobec banków oraz wobec towarzystw ubezpieczeniowych, które wystawiły gwarancje na zlecenie spółek zależnych.

37.1. Sprawy sądowe

Sprawy prowadzone przeciwko Spółce

<i>L.p.</i>	<i>Opis przedmiotu sporu</i>	<i>Wartość przedmiotu sporu</i>	<i>Nazwa strony przeciwnej</i>	<i>Nazwa organu, przed którym toczy się postępowanie</i>	<i>Etap sprawy</i>
1	O zapłatę	1 179	Smay Sp. z o.o.	Sąd Okręgowy w Krakowie	Pozew opiera się na uznaniu umowy zawartej pomiędzy Smay Sp. z o.o. a podwykonawcą za umowę o roboty budowlane i w związku z tym solidarnej odpowiedzialności z art. 647 (1) k.c. pozwanej. Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości ponieważ umowa na podstawie której dochodzone jest roszczenie była umową dostawy sprzętu, ponadto dostawca nie był Spółce zgłoszony w trybie art. 647 (1) par. 3 k.c. Sprawa w toku. Kolejny termin rozprawy w dniu 3.10.2019 roku.
2	O zapłatę	262	Agnes S.A.	Sąd Okręgowy w Poznaniu	Powództwo oparte jest na art. 5 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, czyli powód żąda odsetek ustawowych po upływie 30 dni liczonych od doręczenia pozwanemu faktury. Na rozprawie w dniu 11 grudnia 2018 r. ogłoszono wyrok - powództwo uwzględnione częściowo. W dniu 13 grudnia 2018 r. Pozwany złożył wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku i doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Wyrok nieprawomocny - sprawa w toku.

W oparciu o opracowania prawne Zarząd Spółki podjął decyzję o niezawijaniu rezerwy na sprawę wymienioną w punkcie 1.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Sprawy prowadzone z wniosku Spółki

<i>Lp.</i>	<i>Opis przedmiotu sporu</i>	<i>Wartość przedmiotu sporu</i>	<i>Nazwa strony przeciwnej</i>	<i>Nazwa organu, przed którym toczy się postępowanie</i>	<i>Etap sprawy</i>
1	O zapłatę	48 248 (wartość sporu przypadająca na Konsorcjum)	PKP PLK S.A., Miasto Łódź i PKP S.A.	Sąd Okręgowy w Łodzi	W dniu 18 września 2017 r. Konsorcjum wniosło przeciwko Zamawiającemu pozew o zapłatę 48 248 259,04 zł tytułem wynagrodzenia za roboty dodatkowe w zakresie odtworzenia replik starego dworca wraz z zadaniem nowego Dworca Łódź Fabryczna. Sędzia referent w niniejszej sprawie złożył wniosek o wyłączenie go od rozpoznania tej sprawy z uwagi na to, że żona sędziego jest zatrudniona przez jednego z pozwanych - Miasto Łódź. Postanowieniem z dnia 13 października 2017 r. Sąd oddalił wniosek sędziego referenta o jego wyłączenie. W dniu 2 stycznia 2018 r. pełnomocnik PKP PLK S.A. wniosł odpowiedź na pozew. W dniu 9 stycznia 2018 r. pełnomocnik PKP S.A. wniosł odpowiedź na pozew. W dniu 10 stycznia 2018 r. pełnomocnik Miasta Łodzi wniosł odpowiedź na pozew. 2.3.5. W dniu 5 lutego 2018 r. pełnomocnik PKP PLK S.A. wniosł uzupełnienie odpowiedzi na pozew. 2.3.6 W dniu 9 lutego 2018 r. PKP S.A. wniosł uzupełnienie odpowiedzi na pozew. 2.3.7. W dniu 10 lutego pełnomocnik Miasta Łódź wniosł odpowiedź na pozew wnosząc w szczególności o: oddalenie powództwa w stosunku do Miasta Łódź. 2.3.8. W dniu 12 lutego 2018 r. został złożony wniosek o wyznaczenie 3-miesięcznego terminu na wniesienie repliki na odpowiedź na pozew wszystkich pozwanych do 15 maja 2018 roku. 2.3.10. W dniu 15 maja 2018 r. została wniesiona replika na odpowiedź na pozew każdego z pozwanych (PKP, PLK, Miasta Łódź), w której podtrzymał powództwo oraz wszystkie wnioski i twierdzenia zawarte w pozwie oraz przedstawił pogłębioną argumentację faktyczną i prawną świadcząca o zasadności powództwa, w tym w zakresie ustosunkowania się do wszystkich twierdzeń, wniosków i zarzutów każdego z pozwanych. 26 czerwca 2018 r. - PKP wniosło o wyrażenie zgody na złożenie dupliki w terminie 3 miesięcy; 24 sierpnia 2018 r. - duplika PKP PLK; 24 września 2018 r. - Miasto wniosło o przedłużenie terminu na wniesienie dupliki do dnia 30 października 2018 r.; 7 października 2018 r. - duplika PKP; 19, 23 i 26 listopada 2018 r. - terminy rozprawy. Na rozprawie w dniu 19 listopada 2018 r. zostało przesłuchanych 2 świadków. Na rozprawie w dniu 23 listopada 2018 r. zostało przesłuchanych kolejnych 2 świadków. Na rozprawie w dniu 26 listopada 2018 r. zostało przesłuchanych 3 świadków. Kolejne terminy rozpraw: 26 kwietnia 2019 r. – zostaną przesłuchani 2 świadkowie; 6 maja 2019 r. - zostaną przesłuchani 2 świadkowie; 10 maja 2019 r. - zostaną przesłuchani 3 świadkowie.
2	O zapłatę	1 406 (wartość sporu przypadająca na Konsorcjum)	Miasto Łódź	Sąd Okręgowy w Łodzi	W dniu 6 grudnia 2017 r. Konsorcjum wniosło pozew przeciwko Miastu Łódź, o zasądzenie od Miasta łódź na rzecz Konsorcjum kwoty 1 406 237,03 zł wraz z odsetkami ustawowymi. Powództwo obejmuje roszczenia Konsorcjum o wartość świadczenia w postaci wartości usług realizowanych bez podstawy umownej na rzecz Miasta Łódź polegających na konserwacji i utrzymaniu systemów i urządzeń zlokalizowanych w części miejskiej Dworca Łódź Fabryczna oraz części wspólnej Dworca w zakresie, za jaki odpowiada Miasto Łódź w okresie od 1 stycznia 2017 r. od 31 sierpnia 2017 r. (przedświadczenie). W dniu 15 stycznia 2018 r. został wysłany do Miasta Łódź odpis pozwu. W dniu 9 lutego 2018 roku została złożona odpowiedź na pozew. Zawniioskowaliśmy o przesłuchanie nowych świadków. Sąd wyznaczył terminy rozpraw na 4 i 6 września 2018 r. Na terminie rozprawy w dniu 4 września 2018 r. zostało przesłuchanych 12 świadków. Na terminie rozprawy w dniu 6 września 2018 r. zostało przesłuchanych 6 świadków. 5 października 2018 r. - krótkie pismo procesowe Powodów w zw. ze zgodą wyrażoną przez Sąd na rozprawie w dniu 6 września 2018 r. odnoszące się do treści zeznań świadków złożonych na

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączane na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

					rozprawach w dniach 4-6 września 2018 r. Na rozprawie w dniu 12 marca 2019 roku zostali przesłuchani 3 świadkowie, na rozprawie w dniu 14 marca 2019 roku został przesłuchany 1 świadek. Kolejny termin rozprawy: 19 marca 2019 r. - zostaną przesłuchani 3 świadkowie.
3	O zapłatę	34 017 (wartość sporu przypadająca na Konsorcjum)	PKP PLK S.A., Miasto Łódź i PKP S.A.	Sąd Okręgowy w Łodzi	<p>W dniu 21 grudnia 2017 r. Konsorcjum złożyło pozew przeciwko Zamawiającemu, wnosząc o zasądzenie od Zamawiającego na rzecz Konsorcjum kwoty 34.017.785,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozwem dochodzone są roszczenia odszkodowawcze z tytułu niewykonania bądź nienależytego wykonania przez Zamawiającego ciężących na nim (nich) zgodnie z Kontraktem Głównym oraz ustawą obowiązków, które doprowadziło do zakłóceń w realizacji inwestycji. Roszczenia sformułowane w pozwie obejmują wyłącznie koszty pośrednie, tj. koszty ogólne budowy oraz koszty ogólnego zarządu, poniesione przez Konsorcjum w związku z zaistnieniem zakłóceń i przedłużeniem Czasu na Ukończenie na podstawie aneksu nr 7 do Kontraktu Głównego. . W dniu 12 kwietnia 2018 r. pozwany Miasto Łódź złożyło wniosek o przedłużenie terminu na wniesienie odpowiedzi na okres łącznie do 3 miesięcy od doręczenia mu pozwu. Sąd przedłużył pozwanemu Miastu Łódź termin na złożenie odpowiedzi na pozew do dnia 5 lipca 2018 r. 5 lipca 2018 r. - odpowiedź na pozew PKP PLK .</p> <p>23 lipca 2018 r. - wniosek w imieniu Konsorcjum o wyrażenie zgody na złożenie repliki na odpowiedź na pozew oraz o wyznaczenie terminu na złożenie repliki na odpowiedź na pozew;</p> <p>13 września 2018 r. - pismo przygotowawcze Miasta odnoszące się do pism pozostałych Pozwanych;</p> <p>21 września 2018 r. - pismo przygotowawcze PKP odnoszące się do pism pozostałych Pozwanych;</p> <p>10 października 2018 r. - wniosek PKP PLK o przyznanie SAFAGE Societe Par Actions</p> <p>31 października 2018 r. - pismo procesowe w imieniu Konsorcjum stanowiące łączną replikę na odpowiedzi pozwanych na pozew; 7 stycznia 2019 r. - wezwanie przez Sąd do rozważenia przez strony możliwości ugodowego załatwienia sporu i zawiadomienia Sądu w terminie 21 dni od daty doręczenia wezwania o wynikach podjętych rokowań ugodowych. W przypadku nie dojścia do ustalenia warunków ugody Sąd wzywa do rozważenia możliwości skierowania spawy do mediacji;</p> <p>24 stycznia 2019 r. - wniosek PKP S.A. o wyrażenie zgody na złożenie dupliki; 28 stycznia 2019 r. - wyrażenie przez Miasto zgody na przeprowadzenie rozmów ugodowych z prośbą o ich przedłużenie do końca kwietnia 2019 r.; 4 lutego 2019 r. - wyrażenie zgody przez PKP S.A. na skierowanie sprawy do mediacji pod warunkiem wyrażenia zgody przez pozostałych Pozwanych tj. PKP PLK i Miasto; 4 lutego 2019 r. - brak zgody PKP PLK na mediację; 5 lutego 2019 r. - wyrażenie zgody przez Konsorcjum na skierowanie sprawy do mediacji wraz z wnioskiem o wyznaczenie stronom terminu do końca kwietnia 2019 r. na poinformowanie Sądu o zakończonych rozmowach i ewentualnym ugodowym zakończeniu sporu.</p>

Należności, których dotyczą wyżej opisane sprawy nie zostały rozpoznane w przychodach Spółki.

37.2. Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Systemu podatkowy w Norwegii jest spójny i dokładnie uregulowany. Stopień stabilności systemu podatkowego jest określany jako wyższy w porównaniu z systemem podatkowym w Polsce.

Rozliczenia podatkowe w Polsce mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat (w Norwegii przez okres 10 lat), począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Zarząd Spółki ocenił skutki podatkowe wyodrębnienia zorganizowanej części przedsiębiorstwa i na tej podstawie rozpoznał aktywo z tytułu podatku odroczonego. Zarząd w dniu 22 marca 2012 otrzymał pozytywną interpretację podatkową Ministra Finansów w zakresie podatku VAT oraz w dniu 4 kwietnia 2012 roku otrzymał pozytywną interpretację podatkową Ministra Finansów w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych, a także oszacował, że Spółka w przyszłych latach osiągnie wystarczające dochody, które umożliwią zrealizowanie tego aktywa. Powyższe aktywo z tytułu podatku odroczonego wynosiło 6 581 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2016 roku. W związku ze zmianą ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (ustawa weszła w życie 1 stycznia 2018 roku) Zarząd Spółki dokonał szczegółowej analizy skutków prawnych i podatkowych nowelizacji ustawy. Na tej podstawie w grudniu 2017 roku została podjęta uchwała o spisaniu aktywa dotyczącego wyodrębnionego znaku towarowego w wysokości 5 264 tysiące złotych.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku nie zidentyfikowano policzalnego ryzyka podatkowego.

38. Informacje o podmiotach powiązanych

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi w roku 2018 po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wartość:

	<i>Przychody netto ze sprzedaży usług, materiałów i inne</i>	<i>Zakup usług, odsetki</i>	<i>Udzielone pożyczki</i>	<i>Należności z tyt. dostaw i usług</i>	<i>Otrzymane pożyczki</i>	<i>Zobowiązania z tyt. dostaw i usług, odsetek</i>
I Podmioty o znaczącym wpływie na Spółkę:						
Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o.	2	134	-	-	8 000	30
II Jednostki zależne:						
Torpol Norge A.S.	-	-	-	-	-	175
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	241	-	3 400	49	-	-
Torpol d.o.o. za uslugę	-	-	72	-	-	-
III Wspólne przedsięwzięcie:						
Lineal Sp. z o.o.	-	355	-	-	-	358

Następująca tabela przedstawia łączne kwoty transakcji zawartych z podmiotami powiązanymi w roku 2017 po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wartość:

	<i>Przychody netto ze sprzedaży usług i materiałów</i>	<i>Zakup usług</i>	<i>Udzielone pożyczki</i>	<i>Należności z tyt. dostaw i usług</i>	<i>Otrzymane pożyczki</i>	<i>Zobowiązania z tyt. dostaw i usług</i>
I Podmioty o znaczącym wpływie na Spółkę:						
Towarzystwo Finansowe Silesia Sp. z o.o.	-	396	-	-	-	-
II Jednostki zależne:						
Torpol Norge A.S.	1 553	21 700	-	3 975	-	175
Torpol Oil&Gas Sp. z o.o.	536	-	-	5	-	-
Torpol d.o.o. za uslugę	-	-	54	-	-	-
III Wspólne przedsięwzięcie:						
Lineal Sp. z o.o.	61	1 711	-	1	-	1 158

38.1. Warunki transakcji z podmiotami powiązаныmi

Transakcje z podmiotami powiązаныmi są zawierane na warunkach rynkowych (typowe transakcje handlowe i finansowe).

38.2. Pożyczka udzielona członkowi Zarządu

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Spółka nie udzieliła pożyczek Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej.

38.3. Wynagrodzenie kadry kierowniczej Spółki

38.3.1 Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017</i>
Zarząd	2 062	1 988
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	1 967	1 821
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	95	167
Rada Nadzorcza	398	416
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	398	416
Świadczenia po okresie zatrudnienia	0	0
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	0	0
Razem	2 460	2 404

Spółka jako kadre kierowniczą traktuje Zarząd Spółki.

39. Informacje o wynagrodzeniu biegłego rewidenta lub podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych wypłacone lub należne za okres zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, dnia 31 grudnia 2017 roku w podziale na rodzaje usług:

Rodzaj usługi	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018*</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017*</i>
Obowiązkowe badanie rocznego sprawozdania finansowego oraz przegląd sprawozdania finansowego półrocznego	155	150
Wydatki bieżące związane z badaniem sprawozdania finansowego	5	5
Usługi doradztwa	0	0
Razem	160	155

*Dotyczy spółki Ernst&Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

40. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Spółka, należą obligacje, kredyty bankowe, umowy leasingu finansowego, środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest pozyskanie środków finansowych na działalność Spółki. Spółka posiada też inne instrumenty finansowe, takie jak należności i zobowiązania z tytułu dostaw i usług, które powstają bezpośrednio w toku prowadzonej przez nią działalności.

Zasadą stosowaną przez Spółkę obecnie i przez cały okres objęty sprawozdaniem finansowym jest nieprowadzenie obrotu instrumentami finansowymi.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Spółki obejmują ryzyko stopy procentowej, ryzyko związane z płynnością, ryzyko walutowe oraz ryzyko kredytowe. Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Spółka monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

40.1. Ryzyko stopy procentowej

Narażenie Spółki na ryzyko wywołane zmianami stóp procentowych dotyczy przede wszystkim długoterminowych zobowiązań finansowych.

W roku 2018 nie wystąpiły transakcje objęte rachunkowością zabezpieczeń.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość na zmiany.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe zmiany stóp procentowych przy założeniu niezmienności innych czynników (w związku z zobowiązaniami o zmiennej stopie procentowej).

	Wartość narażona na ryzyko	Zwiększenie/zmniejszenie	
		+1%	-1%
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	545	332	-332
Kredyty bankowe i pożyczki	952	-580	580
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	917	-559	559
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017			
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 036	1 840	-1 840
Kredyty bankowe	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	918	-556	556

Dla powyższych wyliczeń założono, że ryzyko stopy procentowej dotyczy głównie kredytów bankowych oraz zobowiązań z tytułu leasingu. Do wyliczenia wartości narażonej na ryzyko przyjęto iloczyn wartości wynikających z bilansu i WIBOR 1m. WIBOR 1 m na dzień 31 grudnia 2018 roku 1,64% (na dzień 31 grudnia 2017 roku: 1,65%). Zwiększenie/zmniejszenie wykazuje wpływ zwiększenia/zmniejszenia WIBOR 1 m o +1%/-1%.

40.2. Ryzyko walutowe

Spółka narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez jednostkę operacyjną sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny. W roku 2018 przychody denominowane w euro wyniosły w przeliczeniu na walutę sprawozdania 34 tysiące złotych co stanowi nieco ponad 0% obrotu (w roku 2017 17 tysięcy złotych co stanowiło nieco ponad 0%).

Przedstawicielstwo Spółki w Norwegii osiąga przychody z tytułu realizacji kontraktów w Norwegii w koronach norweskich (NOK). Ze względu na fakt, że koszty są ponoszone również w koronach norweskich Spółka ocenia ryzyko walutowe jako niematerialne.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Spółka stara się negocjować warunki zabezpieczających instrumentów pochodnych w taki sposób, by odpowiadały one warunkom zabezpieczanej pozycji i zapewniały dzięki temu maksymalną skuteczność zabezpieczenia. Poza tym Spółka podejmuje działania mające na celu minimalizowanie ryzyka walutowego poprzez podpisywanie umów z podwykonawcami, wyrażonych w walucie kontraktowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku Spółka ze względu na znikomy udział sprzedaży w walucie obcej nie zabezpieczyła transakcji sprzedaży denominowanych w walutach obcych.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalnie możliwe wahania kursu euro przy założeniu niezmienności innych czynników.

	wartość bilansowa w EUR	wartość bilansowa w PLN po kursie wyceny bilansowej	wpływ na wynik finansowy brutto	
			wzrost 4%	spadek 4%
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018				
Środki pieniężne	0	0	0	0
Należności	87	374	15	-15
Zobowiązania	362	1 557	-62	62
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017				
Środki pieniężne	0	0	0	0
Należności	36	150	6	-6
Zobowiązania	757	3 157	-126	126

40.3. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe Spółki związane jest głównie z należnościami z tytułu dostaw i usług. Spółka zawiera transakcje przede wszystkim z jednostkami sektora publicznego – kontrahenci o wysokiej wiarygodności i weryfikowalnej zdolności kredytowej. Podstawowym odbiorcą usług są PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., a także jednostki samorządów terytorialnych. Dlatego też narażenie Spółki na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne. Służby finansowe monitorują na bieżąco stan należności ograniczając ryzyko nieściągalności.

Spółka współpracuje z instytucjami finansowymi o wysokiej wiarygodności. Wolne środki pieniężne Spółka lokuje w kilku bankach ograniczając tym samym ryzyko dotyczące środków płynnych. Informacje o jakości kredytowej banków Spółka czerpie z niezależnej agencji ratingowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku blisko 33% środków pieniężnych utrzymywana jest na rachunkach jednego z banków (na 31 grudnia 2017 około 32%).

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe jest równa wartości bilansowej następujących instrumentów finansowych:

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe (wartość księgową)	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Środki pieniężne	33 339	183 987
Należności brutto*	322 015	260 919

* Pozycja zawiera: należności finansowe długoterminowe, należności z tytułu dostaw i usług brutto, pozostałe należności finansowe krótkoterminowe

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

Spółka stosuje model uproszczony kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości dla należności z tytułu dostaw i usług (bez względu na termin zapadalności). Oczekiwana strata kredytowa jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności. Dla celów oszacowania oczekiwanej straty kredytowej dla należności od odbiorców Spółka wykorzystuje macierz rezerw oszacowaną w oparciu o historyczne poziomy spłacalności należności od kontrahentów. Za zdarzenie niewypłacalności („*default*”) Spółka uznaje brak wywiązania się ze zobowiązania przez kontrahenta po upływie 90 dni od dnia wymagalności należności chyba, że Spółka dysponuje racjonalnymi i możliwymi do udokumentowania informacjami pozwalającymi wykazać, że właściwsze jest kryterium, zgodnie z którym do niewykonania zobowiązania dochodzi po upływie dłuższego czasu. Spółka uwzględnia informacje dotyczące przyszłości w stosowanych parametrach modelu szacowania strat oczekiwanych, poprzez korektę bazowych współczynników prawdopodobieństwa niewypłacalności. Oczekiwana strata kredytowa dla należności od odbiorców jest kalkulowana w momencie ujęcia należności w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz jest aktualizowana na każdy kolejny dzień kończący okres sprawozdawczy, w zależności od ilości dni przeterminowania danej należności.

Ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe przedstawia poniższa tabela:

	Razem	Aktywa z tytułu umów z klientami	Należności z tytułu dostaw i usług			
			Bieżące	<30 dni	30-90 dni	>90 dni
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018						
Wartość brutto narażona na ryzyko	592 180	282 568	295 330	263	814	13 205
Odpis na oczekiwane straty kredytowe	249	0	82	9	0	158

40.4. Ryzyko koncentracji

Spółka realizuje kontrakty głównie dla jednostek sektora publicznego. Około 89% przychodów ze sprzedaży usług zrealizowanych w 2018 roku (również 96% w roku 2017) pochodziło z tytułu prac realizowanych na rzecz PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Pozostała część sprzedaży dotyczyła robót wykonywanych na rzecz innych jednostek samorządowych. Tak duża koncentracja sprzedaży na rzecz jednego podmiotu powoduje ryzyko wystąpienia zatorów płatniczych w odniesieniu do kontraktów, które PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. finansuje ze środków własnych.

40.5. Ryzyko związane z płynnością

Spółka monitoruje ryzyko braku funduszy poprzez okresowe planowanie płynności. Spółka uwzględnia terminy wymagalności/ zapadalności zarówno inwestycji jak i aktywów finansowych (np. konta należności, pozostałych aktywów finansowych) oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Spółki jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje, umowy leasingu finansowego.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Spółki na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz na dzień 31 grudnia 2017 roku wg daty zapadalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności.

<i>31 grudnia 2018</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	0	54 041	4 000	0	58 041
Zobowiązania z tytułu leasingu	0	3 527	10 003	34 020	14 322	61 872
Długoterminowe zobowiązania z tytułu kwot zatrzymanych	0	0	0	13 748	0	13 748
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	0	235 995	20 656	8 101	0	264 752
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	0	31	0	0	0	31
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	0	4 130	0	0	0	4 130
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	0	699	0	0	0	699
	<u>0</u>	<u>244 382</u>	<u>84 700</u>	<u>59 869</u>	<u>14 322</u>	<u>403 273</u>
<i>31 grudnia 2017</i>	<i>Na żądanie</i>	<i>Poniżej 3 miesięcy</i>	<i>Od 3 do 12 miesięcy</i>	<i>Od 1 roku do 5 lat</i>	<i>Powyżej 5 lat</i>	<i>Razem</i>
Oprocentowane kredyty i pożyczki	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu leasingu	0	3 154	9 220	32 412	18 213	62 999
Długoterminowe zobowiązania z tytułu kwot zatrzymanych	0	0	0	7 055	0	7 055
Obligacje długoterminowe	0	0	0	0	0	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	0	199 517	10 804	3	0	210 324
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych	0	40	0	0	0	40
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu wynagrodzeń	0	3 021	0	0	0	3 021
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń	0	4 736	0	0	0	4 736
	<u>0</u>	<u>210 468</u>	<u>20 024</u>	<u>39 470</u>	<u>18 213</u>	<u>288 175</u>

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

41. Instrumenty finansowe

41.1. Wartości godziwe poszczególnych klas instrumentów finansowych

Według oceny Spółki wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

41.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2018

	<i>Kategoria zgodnie z MSR 39</i>	<i>Przychody / (koszty) z tytułu odsetek i prowinji</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Dyskonto</i>	<i>Razem</i>
Aktywa finansowe		1 305	-752	0	100	653
Aktywa finansowe	UdtW	0	0	0	100	100
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	566	-752	0	0	-186
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	739	0	0	0	739
Zobowiązania finansowe		-2 912	0	0	157	-2 755
Kredyt w rachunku bieżącym	PZFWgZK	-860	0	0	0	-860
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFWgZK	-2 052	0	0	157	-1 895
Razem		-1 607	-752	0	257	-2 102

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
 (w tysiącach złotych)

Rok zakończony dnia 31 grudnia 2017

	<i>Kategoria zgodnie z MSR 39</i>	<i>Przychody / (koszty) z tytułu odsetek i provizji</i>	<i>Zyski / (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	<i>Rozwiązanie / (utworzenie) odpisów aktualizujących</i>	<i>Dyskonto</i>	<i>Razem</i>
Aktywa finansowe		2 370	-926	0	0	1 444
Aktywa finansowe	UdtW	0	0	0	0	0
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	PiN	628	-926	0	0	-298
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	WwWGpWF	1 742	0	0	0	1 742
Zobowiązania finansowe		-3 701	0	0	43	-3 658
Kredyt w rachunku bieżącym	PZFwgZK	-725	0	0	0	-725
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	PZFwgZK	-2 976	0	0	43	-2 933
Razem		-1 331	-926	0	43	-2 214

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

41.3. Ryzyko stopy procentowej

W poniższej tabeli przedstawiona została wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki narażonych na ryzyko stopy procentowej, w podziale na poszczególne kategorie wiekowe.

31 grudnia 2018 - Oprocentowanie zmienne

	1 rok	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	33 339	0	0	0	0	0	33 339
Obligacje długoterminowe	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty w rachunku kredytowym i pożyczki	-54 041	-4 000	0	0	0	0	-58 041
Leasing	-11 890	-9 983	-8 353	-6 754	-5 311	-13 596	-55 887
Razem	-32 592	-13 983	-8 353	-6 754	-5 311	-13 596	-80 589

31 grudnia 2017 - Oprocentowanie zmienne

	1 rok	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	>5 lat	Ogółem
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	183 987	0	0	0	0	0	183 987
Obligacje długoterminowe	0	0	0	0	0	0	0
Kredyty w rachunku kredytowym i pożyczka	0	0	0	0	0	0	0
Leasing	-10 535	-9 365	-7 408	-6 132	-5 221	-16 959	-55 620
Razem	173 452	-9 365	-7 408	-6 132	-5 221	-16 959	128 367

Oprocentowanie instrumentów finansowych o zmiennym oprocentowaniu jest aktualizowane w okresach poniżej jednego roku. Odsetki od instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu są stałe przez cały okres do upływu terminu zapadalności/wymagalności tych instrumentów. Na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka nie posiadała instrumentów finansowych o oprocentowaniu stałym. Pozostałe instrumenty finansowe Spółki, które nie zostały ujęte w powyższych tabelach, nie są oprocentowane i w związku z tym nie są narażone na ryzyko związane z wahaniami stóp procentowych.

42. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem jest zapewnienie Spółce zdolności do kontynuowania działalności i realizowania przyjętej strategii z uwzględnieniem minimalizacji kosztu kapitału i maksymalizacji zwrotu dla akcjonariuszy. Zarządzanie kapitałem ma na celu również utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Spółka dostosowuje strukturę finansową do swoich zamierzeń inwestycyjnych oraz uwzględnia aktualne warunki rynkowe. Obecnie głównym źródłem finansowania działalności są zaliczki udzielane przez Zamawiającego na realizację kontraktów. Dodatkowo, strategia Spółki przewiduje stopniową zamianę długu krótkoterminowego na finansowanie długoterminowe oraz że nowo pozyskiwane finansowanie kredytami będzie celowe dla potrzeb realizacji konkretnych umów o roboty budowlane i inwestycji.

Zgodnie z zawartymi umowami z instytucjami finansowymi, Spółka zobowiązała się osiągnąć wskaźniki finansowe na określonym poziomie. W części umów wskaźnik rentowności brutto liczony według danych za 2018 rok nie został osiągnięty na oczekiwanym przez instytucje finansowe poziomie. Spółka zwróciła się do tych instytucji z wnioskiem o odstąpienie od weryfikacji przedmiotowego wskaźnika oraz o odstąpienie od zastosowania sankcji z tytułu niższego niż wskazano w umowie poziomu wskaźnika. Do dnia publikacji sprawozdania finansowego, instytucje finansowe podjęły pozytywne decyzje w tym zakresie.

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Wskaźniki zadłużenia na dzień 31 grudnia 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

	<i>31 grudnia 2018</i>	<i>31 grudnia 2017</i>
Pozostałe zobowiązania finansowe (długo i krótkoterminowe)	80 145	76 003
Oprocentowane kredyty i pożyczki	58 041	0
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	264 752	210 324
Zobowiązanie z tytułu umów z klientami	5 237	21 156
Pozostałe zobowiązania niefinansowe(długo i krótkoterminowe)	187 170	238 268
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty*	-33 339	-183 987
Zadłużenie netto	562 006	361 764
Kapitał własny	207 100	198 819
Kapitał i zadłużenie netto	769 106	560 583
Wskaźnik dźwigni	0,73	0,65

* W nocy 14.1 zaprezentowano jaka część z powyższych środków pieniężnych przeznaczona jest wyłącznie na realizację danych kontraktów budowlanych

Zarząd uważa obecny poziom zadłużenia za bezpieczny i nie widzi zagrożeń dla jego terminowej obsługi.

43. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Spółce w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku kształtowało się następująco:

	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2018*</i>	<i>Rok zakończony 31 grudnia 2017*</i>
Zarząd Spółki	4	4
Administracja	94	87
Dział sprzedaży	0	0
Pion produkcji	494	395
Pozostali	1	1
Razem	593	487

*Członkowie Zarządu byli zatrudnieni na podstawie umów o pracę do 30 czerwca 2017 r., natomiast od 1 lipca 2017 roku są zatrudnieni na podstawie umów cywilnoprawnych (Umowy o świadczenie usług zarządzania).

44. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Po dniu 31 grudnia 2018 roku miały miejsce następujące zdarzenia mogące mieć istotny wpływ na sytuację Spółki a pozostające bez wpływu na sprawozdanie za okres zakończony 31 grudnia 2018 roku:

<i>Data</i>	<i>Instytucja</i>	<i>Rodzaj dokumentu</i>	<i>Wartość zdarzenia w tysiącach</i>	<i>Opis</i>	<i>Nr raportu bieżącego</i>
3 stycznia 2019	PKP PLK S.A.	Podpisanie Aneksu do umowy na zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w ramach projektu „Prace na linii kolejowej nr 52 na odcinku Lewki-Hajnówka.”		Na mocy Aneksu zmianie uległ termin realizacji robót, który został ustalony na trzeci kwartał 2020 roku. W pozostałym zakresie postanowienia Umowy nie uległy istotnym zmianom	1/2019

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

15 stycznia 2019	Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S. A.	Zawarto Aneks do umowy ramowej, której przedmiotem jest udzielenie gwarancji kontraktowych w ramach limitu odnawialnego 50 mln zł.		Na mocy Aneksu termin udostępnienia limitu uległ wydłużeniu do 03-10-2019 Pozostałe warunki współpracy w ramach ww. umowy nie uległy zmianom.	2/2019
15 stycznia 2019	PKP PLK S.A.	Unieważnienie aukcji elektronicznej przeprowadzonej przez PKP PLK S.A. w ramach postępowania przetargowego w którym oferta Torpol S. A. otrzymała najwyższą ilość punktów.		Unieważnienie aukcji elektronicznej wskazując jako przyczynę problemy techniczne występujące podczas aukcji, które doprowadziły do krótkotrwałych przerw w komunikacji z jednym z serwisów aukcyjnych Inwestora.	3/2019
17 stycznia 2019	PKP PLK S.A.	Złożenie oferty w postępowaniu przetargowym na wykonanie robót budowlanych w ramach projektu „Poprawa infrastruktury kolejowej dostępu do Portu Gdańsk”	757 mln PLN	Złożenie najwyższej punktowanej oferty w postępowaniu przetargowym organizowanym przez PKP PLK S. A.	4/2019
5 lutego 2019	PKP PLK S.A.	Zawarcie umowy na wykonanie robót budowlanych.	10,2 mln PLN	Umowa na realizację robót budowlanych podobnych to realizowanych przez Torpol polegających na opracowaniu dokumentacji projektowej i realizacji robót budowlanych w formule „projektuj i buduj” na odcinku Warszawa-Mińsk Mazowiecki, etap 1.	6/2019
6 lutego 2019	PZU S.A.	Aneks do umowy o udzielenie gwarancji ubezpieczeniowych kontraktowych.	120 mln PLN	Na mocy Aneksu limit zaangażowania PZU z tytułu gwarancji udzielonych w ramach umowy będzie obowiązywał od 6 lutego 2019 do 31 stycznia 2020 r. W pozostałym zakresie Umowa nie uległa istotnym zmianom.	7/2019
7 lutego 2019	PKP PLK S.A.	Złożenie oferty	391,9 mln PLN	Oferta na wykonanie robót budowlanych na linii 227/249 oraz linii 722 otrzymała najwyższą ilość punktów.	8/2019
15 lutego 2019	PKP S.A.	Złożenie oferty	33,7 mln PLN	Oferta na „Zaprojektowanie i wybudowanie typowych dworców kolejowych dla określonych lokalizacji” otrzymała najwyższą ilość punktów	9/2019
22 lutego 2019	TORPOL S.A.	Powzięcie decyzji o dokonaniu niepieniężnych operacji księgowych obejmujących utworzenie odpisu aktualizującego	1,745 mln PLN	Operacje księgowe zostały ujęte w jednostkowym sprawozdaniu finansowym za rok 2018 i nie mają wpływu na sprawozdanie finansowe skonsolidowane za rok 2018.	10/2019

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część

TORPOL S.A.
 Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
 (w tysiącach złotych)

28 lutego 2019	PKP PLK S.A.	Złożenie oferty	936,5 mln PLN	Oferta na „Opracowanie projektów wykonawczych i wykonanie robót budowlanych na stacji Szczecin Port Centralny” otrzymała najwyższą ilość punktów	11/2019
1 marca 2019	PKP PLK S.A.	Złożenie oferty	330,7 mln PLN	Oferta na „Opracowanie projektów wykonawczych i wykonanie robót budowlanych na stacji Łódź Kaliska” otrzymała najwyższą ilość punktów	12/2019
4 marca 2019	Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A.	Aneks do Umowy		Limit na gwarancje kontraktowe uległ zmniejszeniu z kwoty 350 mln PLN do 345 mln PLN. Podwyższeniu uległa kwota sublimitu na gwarancje udzielane na wniosek spółki zależnej do łącznej kwoty 25 mln PLN (dotychczas 10mln PLN)	13/2019
6 marca 2019	PKP S.A.	Unieważnienie przetargu		Unieważnienie przetargu dotyczącego raportu bieżącego nr 9/2019 – oferta z najniższą ceną przewyższa kwotę, którą Inwestor zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zakresu zadania.	14/2019
12 marca 2019	PKP PLK S.A.	Wybór oferty	757 mln PLN	W nawiązaniu do raportu bieżącego nr 4/2019 została powzięta informacja o wyborze oferty. Szacunkowy udział Emitenta ok. 40%	16/2019
13 marca 2019	PKP PLK S.A.	Wybór oferty	391,9 mln PLN	W nawiązaniu do raportu bieżącego nr 8/2019 została powzięta informacja o wyborze oferty. Szacunkowy udział Emitenta ok. 70%	17/2019

TORPOL S.A.
Sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku
(w tysiącach złotych)

Grzegorz Grabowski
Prezes Zarządu

Krzysztof Miler
Wiceprezes Zarządu

Marcin Zachariasz
Wiceprezes Zarządu

Tomasz Krupiński
Wiceprezes Zarządu

Marta Izdebska
Dyrektor Biura Rachunkowości

Poznań, dnia 15 marca 2019 roku

Zasady (polityki) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 95 stanowią jego integralną część